

INTRODUKSJON TIL DATABEHANDLING, STATISTISK PROGRAMMERING, R, & R-STUDIO

Av Einar E. Låker

Hvem er jeg?

- Einar E. Låker | 25 år
- Ph.d. kandidat i Miljøvitenskap / Jordfag
- Uteksaminert masterstudent (2024) i miljøvitenskap med A på master-oppgaven
- 2 år som R-klubb-veileder

Hvorfor skal dere stole på meg?

- 2 år med veiledning av master, Ph.d. og bachelor studenter i bruk av R for gradsoppgaveprosjekter
- 1 års Ph.d. kandidat i miljøvitenskap
 - Påvirkningen av klimaendringer på jordfysiske egenskaper
 - Fikk stillingen basert bla.a. på statistikk ferdigheter
- 60p | Master oppgave: avansert maskinlæring & ML-modell analyse for å beregne hvor lett vann beveger seg gjennom en prøve basert på 3D-xray bilder
- Skrevet bok om bruk av Excel for Miljødirektoratet
- 10 Års arbeidserfaring med Excel
- Først introdusert til Excel før jeg var 1 år gammel

“

YOU THINK
DATA IS YOUR
ALLY? BUT YOU MERELY
ADOPTED DATA.
I WAS BORN IN IT.
MOLDED BY IT.

Einar M

Hvorfor bryr jeg meg?

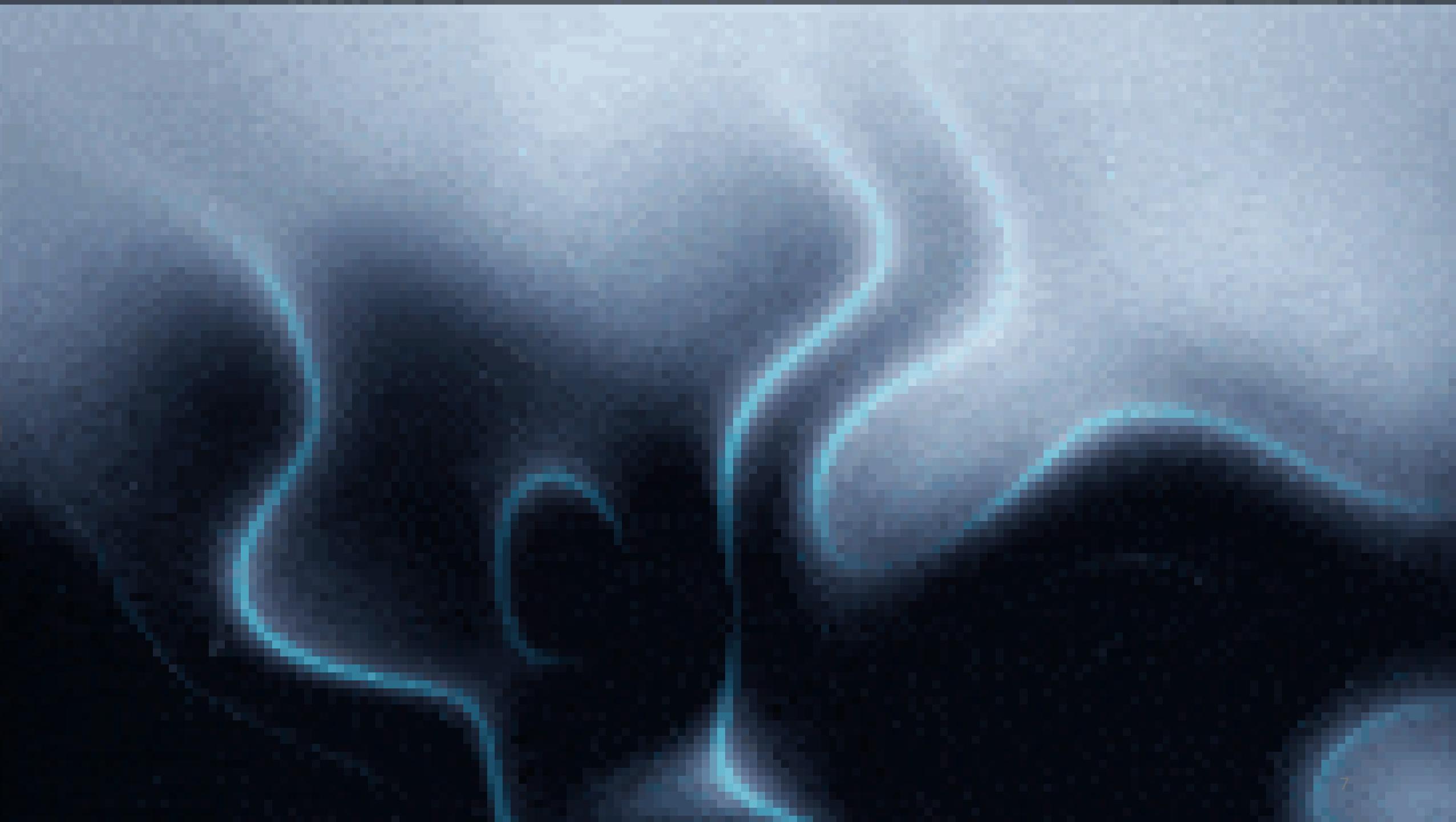
- Jeg mener at data arbeid er viktig arbeid
- Jeg tror at forståelse av statistikk, grafer, og dataarbeid burde være allmennkunnskap – *verden blir bedre om folk forstår statistikk, når de kan kjenne igjen løgn med tall, eller alternative begrunnelser*
- Jeg vil at dere skal gjøre det best mulig i det arbeidet dere gjør nå, og eventuelt senere

3 eksempler på hvorfor forståelse av data, statistikk og programering er viktig

- **Voldtektsaker i Sverige**
- Svensk voldtekts statistikk viser at Sverige er et av landene med høyest antall voldtekter pr kapita.
Hvorfor er det sånn?
- **Nyrestein operasjoner**

Treatment Stone size	Treatment A	Treatment B
Small stones	Group 1 93% (81/87)	Group 2 87% (234/270)
Large stones	Group 3 73% (192/263)	Group 4 69% (55/80)
Both	78% (273/350)	83% (289/350)

 - *Kan «Treatment A» fortsatt være bedre enn «Treatment B»?*
- **Elon Musks «150 år gamle svindlere»**
 - Elon Musk skryter av DOGEs evne til å finne snyltere, blant annet at det er flere 150 åringer som snylter til seg penger.
Hvorfor ler de data-folk av dette?

Hva prøver vi å gjøre i dag?

- Jeg ønsker å gi dere et sett med **nøkkel-innsikter** og **nøkkel-verktøy** slik at dere kan komme i gang med **R, databehandling, og statistisk programmering** og videre **bygge kjerneferdighetene** for disse oppgavene.
- Jeg ønsker å gi dere grobunnen for å bli selvstendige
- Vi gjør dette ved å angripe de overordnede problemene studenter ofte har

Hvordan gjør vi dette?

- Et *spesifikt synspunkt* — *mitt synspunkt*
 - Vi kommer ikke til å bruke mye tid på å diskutere mange forskjellige metoder, vi bruker heller denne tiden til å gi dere et spesifikt ståsted som dere kan jobbe ut ifra.
- Fugle- og froske-perspektiv &
 - Hva skal du gjøre når? Hvordan ser arbeidsflytene ut? Hva skal jeg gjøre når problem X oppstår?
- Håndfast og mindre håndfast kunnskap
 - Ofte er det man *gjør* like viktig som *hvorfor* man gjør det
- *Ferdigheter VS Informasjon*
- *Bli en «story-teller»; ikke en statistikk mitraljøse*

Kom ut av nybegynner-hullet!

Det aller vanskeligste er å komme seg ut
av «nybegynner-hullet»

Start enkelt og bygg utover

Det er helt greit å *glemme ting*

Det er helt greit å *google ting*

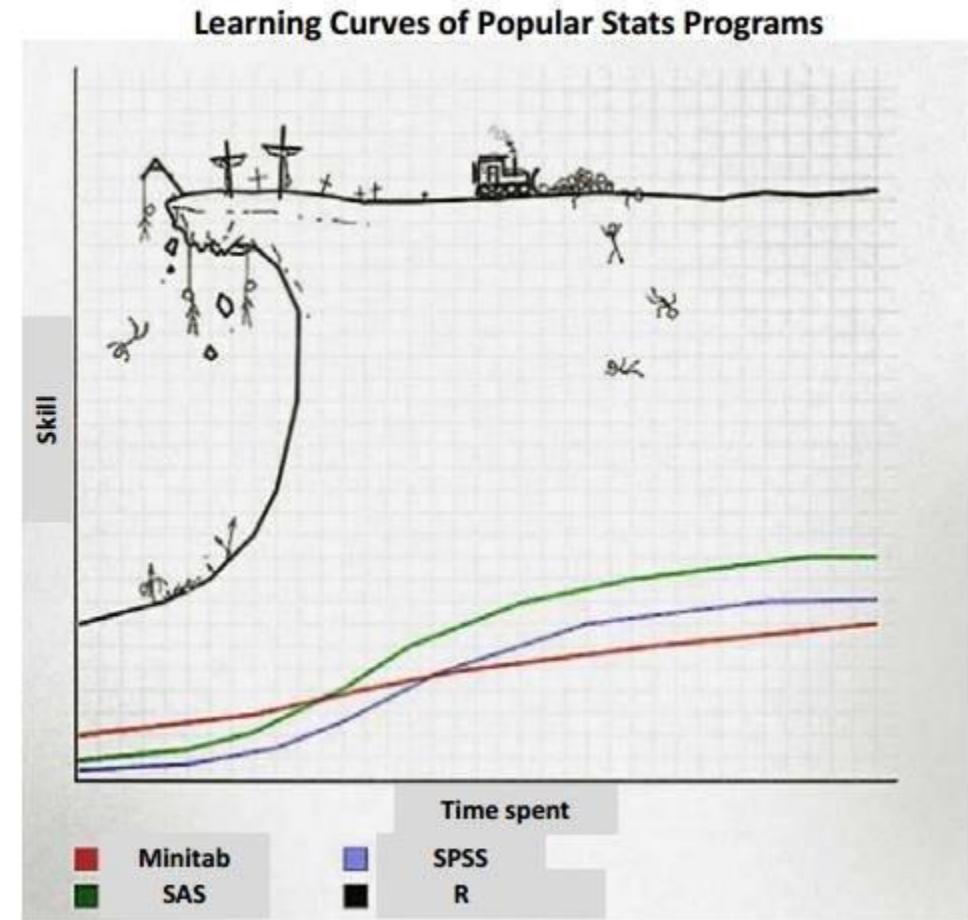
Det er helt greit å *be om hjelp*

Det er helt greit å synes det er *vanskelig og tungt*

Det er helt greit å *ta pauser*

...men du **må** opp på hesten igjen

Og det har aldri vært lettere å lære R

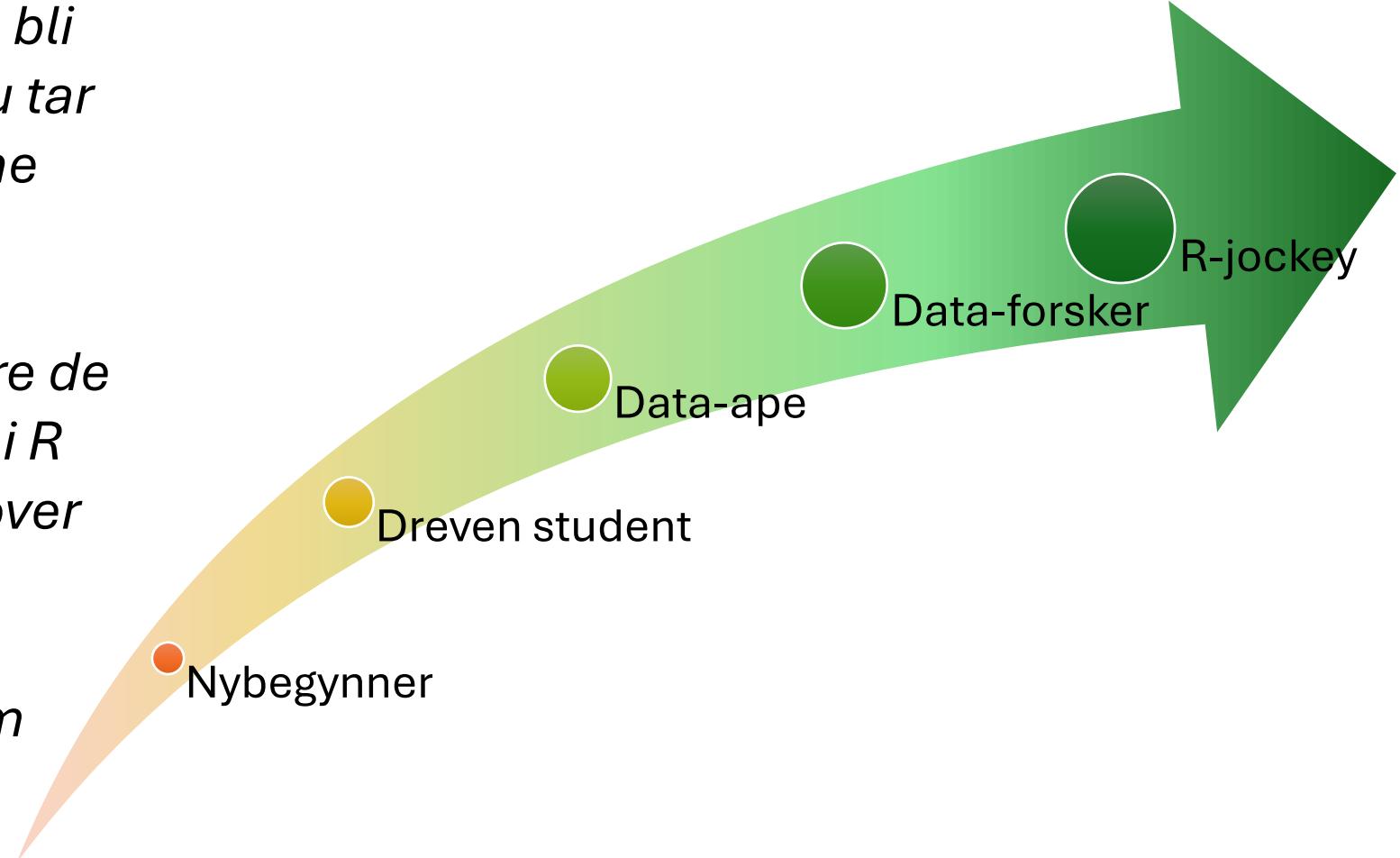
Å lære R anno 2019

Din reise fremover

Du kommer kanskje ikke til å bli verdensmester i dag, men du tar de første konstruktive stegene

Du trenger heller ikke bli verdensmester, men å mestre de grunnleggende ferdighetene i R vil gjøre ditt liv i dag og fremover lettere.

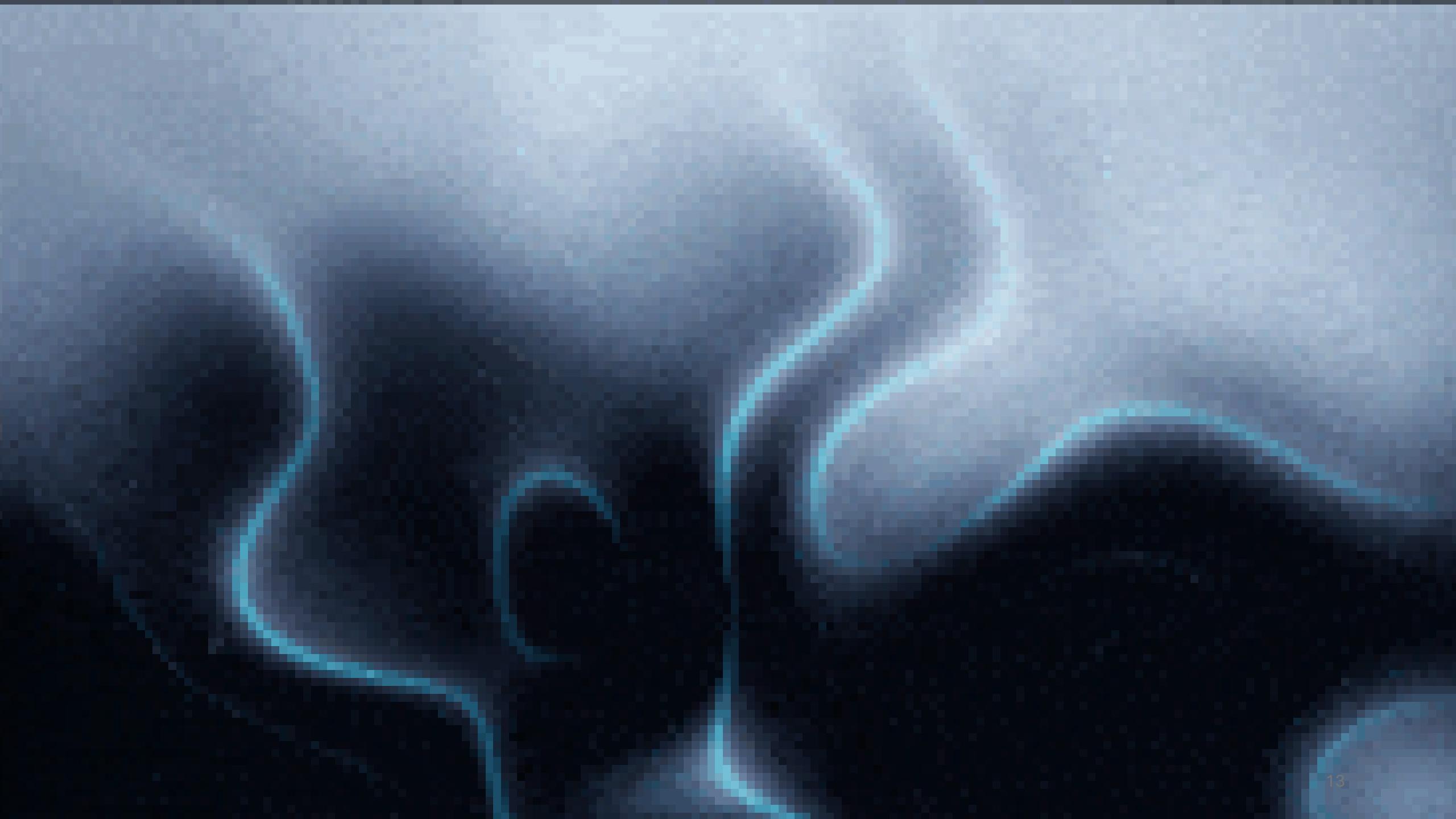
Du kan stoppe på hvilket som helst av disse punktene

Hva skal vi gå gjennom?

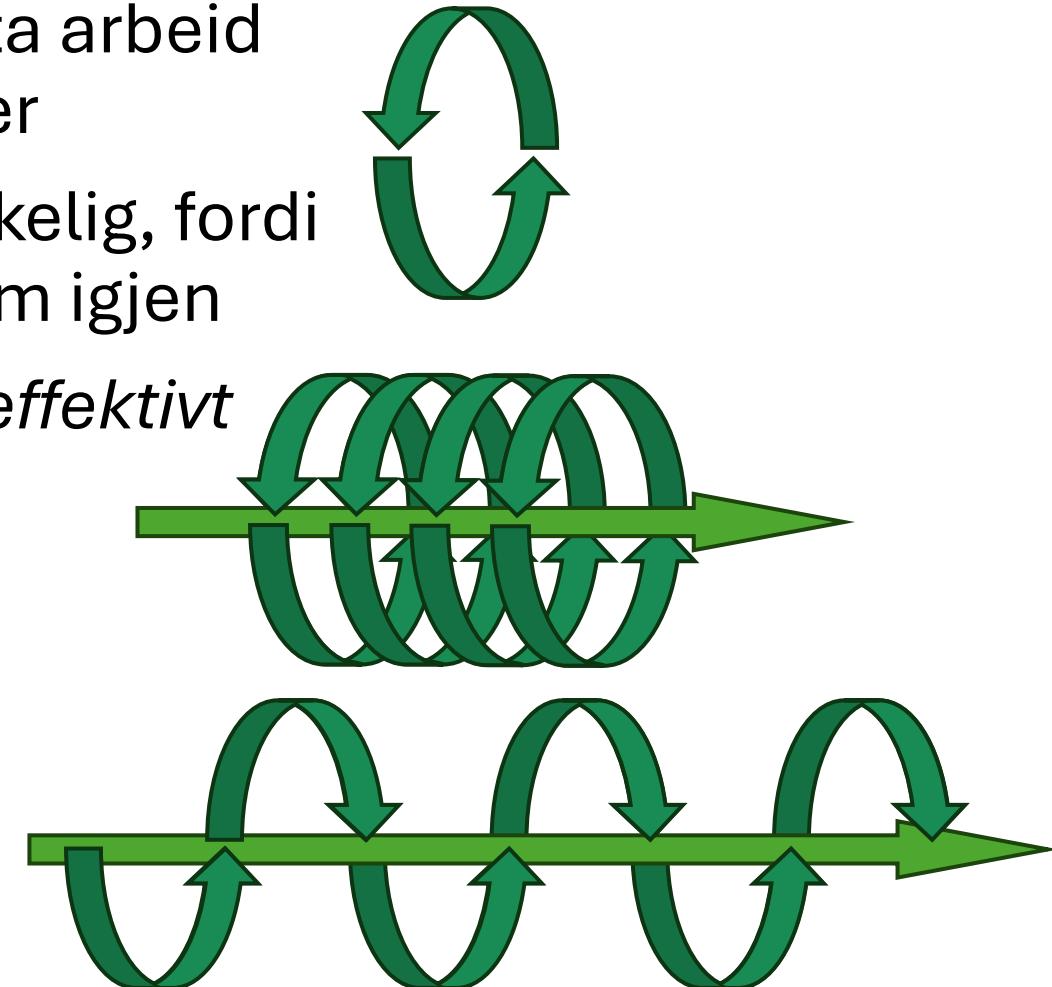
- Statistisk arbeid – *Hvorfor sliter folk med dette?*
aka: ÆÆÆ HVOR F*EN BEGYNNER JEG????
- Arbeidsflyten fra rå data til ferdig analyse
- Hvordan bli selvstendig med dataarbeid
- Den viktigste kunnskapen
- **R vs. Excel;** *hvilken, når og hvorfor?*

Iterativt arbeid

- Noe av det folk synes er tungt med data arbeid er at de ofte føler at ting ikke går forover
- «Iterativt arbeid» kan fort føles langtekkelig, fordi du sitter og gjør «det samme» om og om igjen
- *Men desto mer du gjør det desto mer effektivt blir arbeidet, og ting føles mye lettere*
- *Det er værst i starten*
- ***Omfavn den iterative prosessen, og ting vil bli lettere, nye innsikter skaper nytt arbeid***

Se prosessen

- Hva prøver du å gjøre?
- Hvilke steg er mellom deg og målet?
- Hvor må du starte?
- Hvordan gjør du det første steget?
- Hva trenger du for å gjøre dette?
- Hvordan implementerer du det?

Arbeidsflyt – fra rådata til ferdig analyse

- Datastrukturer – hva er de og hvorfor er de viktige?
- Arbeidsflytdiagram for dataarbeid

Datastrukturer

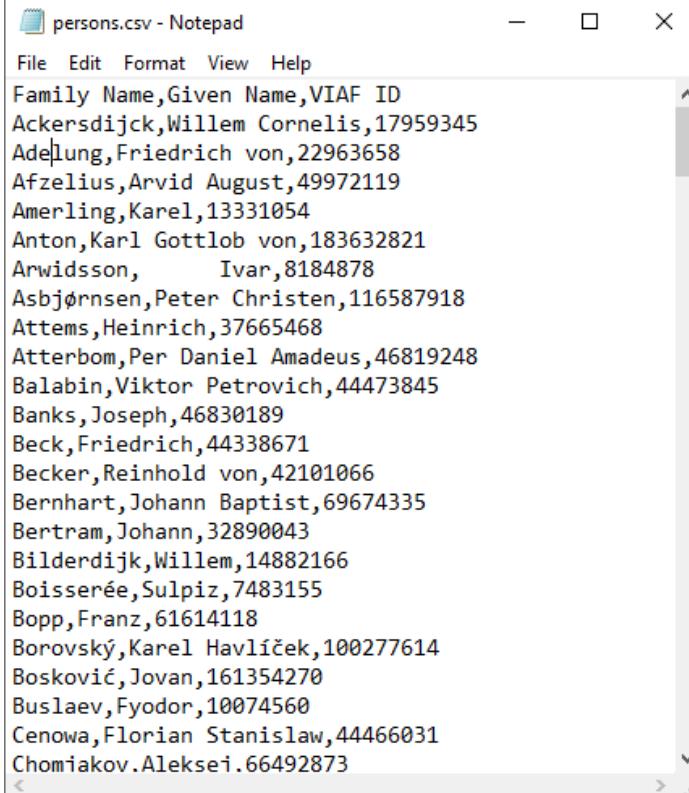
mer organisering; mindre arbeid etter på

- Datastrukturer er forskjellige formater vi kan lagre dataene våre på, for eksempel lister, databaser, matriser, etc.
- De interessante:
 - Filtyper
 - xlsx, csv, json, rds
 - Strukturtyper
 - Lister, vektorer, matriser, array, datasett, og store lister
 - Lange og brede datasett
 - Verdityper
 - Numeriske, tekst, logiske, null, NA, NaN, Inf, -Inf, og faktor

Filtyper

- **XLSX & XLS** – Excels filformat for arbeid m. excel og import til R
- **CSV (comma separated values)** – et tekstfil format for data hvor kolonner er separert med , eller ; og linjedeling (enter / ↵) separerer rader
- **JSON** – Er et mer avansert filformat som støtter mer komplekse datastrukturer som nestede lister
- **RDS** – filformat for lagrede R-datastrukturer, eks, vektorer, lister, datasett, matriser

persons.csv - Notepad

Family Name	Given Name	VIAF ID
Ackersdijck	Willem Cornelis	17959345
Adelung	Friedrich von	22963658
Afzelius	Arvid August	49972119
Amerling	Karel	13331054
Anton	Karl Gottlob von	183632821
Arwidsson	Ivar	8184878
Asbjørnsen	Peter Christen	116587918
Attems	Heinrich	37665468
Atterbom	Per Daniel Amadeus	46819248
Balabin	Viktor Petrovich	44473845
Banks	Joseph	46830189
Beck	Friedrich	44338671
Becker	Reinhold von	42101066
Bernhart	Johann Baptist	69674335
Bertram	Johann	32890043
Bilderdijk	Willem	14882166
Boisserée	Sulpiz	7483155
Bopp	Franz	61614118
Borovský	Karel Havlíček	100277614
Bosković	Jovan	161354270
Buslaev	Fyodor	10074560
Cenowa	Florian Stanislaw	44466031
Chomiakov	Aleksei	66492873

Verdityper

- **Numeriske**
 - Integer (Int) – Heltall – ex: 5L
 - Doubles (Dbl)
- **Tekst**
 - Character (Chr)
- **Faktor (Fct) –**
Hund (1),katt (2),fugl (3)
- **Logiske (lgl) –** False // True
- **Null –** null verdi
- **NA, NaN –**
Not available / Not a Number
- **Inf, -Inf –** uendelig / -uendelig

Strukturtyper - enkle

- **Vektorer** (vec / c())

- Et sett med verdier i en rekkefølge
 - Ex: c(1,2,3) c(4,2,5,6,1)
c(katt, hund, fugl)
c(FLASE,TRUE,TRUE,FALSE)

- **Matriser**

- 2 dimensjonal datastruktur
 - 1,3,2
3,4,5
7,2,2

- **Array**

- Flerdimensjonal datastruktur
 - 1,3,2 | 2,4,3 | 1,3,4
3,4,5 | 3,3,3 | 5,5,2
7,2,2 | 1,1,3 | 7,7,2

Strukturtyper

Datasett (data.frame)

- Et sett med data med navngitte kolonner (og evt rader)
- *Dette er den aller mest brukte strukturen*
- Om du kan beskrive det med ett datasett, gjør det! Det gjør ting langt lettere
- ... lange og brede datasett

Brede og smale datasett

-

menneskevennlig VS datavennlig

← →
Hvilket datasett synes dere er
enklest å forholde seg til?

a)

Målerunde	Skog 1		Skog 2	
	C	N	C_	N_
1	0.98	0.49	0.96	0.19
2	0.59	0.78	0.93	0.53
3	0.52	0.46	0.51	0.55
4	0.23	0.44	0.69	0.62
5	0.31	0.88	0.31	0.77
6	0.86	0.05	0.20	0.92
7	0.89	0.63	0.50	0.17
8	0.76	0.03	0.33	0.72
9	0.58	0.70	0.28	0.59
10	0.51	0.86	0.80	0.84
11	0.11	0.02	0.89	0.51
12	0.99	0.57	0.60	0.93
13	0.44	0.19	0.80	0.67
14	0.05	0.74	0.12	0.20

b)

Skog	Målerunde	C	N
SKOG 1	1	0.980270418	0.486237488
SKOG 1	2	0.585451075	0.78018173
SKOG 1	3	0.516075386	0.464914187
SKOG 1	4	0.228802192	0.43514731
SKOG 1	5	0.305263837	0.87644531
SKOG 1	6	0.863699764	0.048536789
SKOG 1	7	0.885743539	0.628891245
SKOG 1	8	0.757093852	0.033264009
SKOG 1	9	0.584263476	0.69620073
SKOG 1	10	0.507787833	0.864883943
SKOG 1	11	0.109070918	0.019942794
SKOG 1	12	0.987490202	0.570049803
SKOG 1	13	0.435433534	0.185244507
SKOG 1	14	0.046132709	0.74213929
SKOG 2	1	0.955629467	0.185017096
SKOG 2	2	0.931120708	0.531618252
SKOG 2	3	0.511481439	0.550389962
SKOG 2	4	0.686821505	0.624869738
SKOG 2	5	0.313919028	0.774259633
SKOG 2	6	0.1984879	0.915271407
SKOG 2	7	0.499677866	0.166899884
SKOG 2	8	0.333013704	0.717435115
SKOG 2	9	0.277863879	0.593039664
SKOG 2	10	0.80250597	0.838436348
SKOG 2	11	0.888249711	0.513618114
SKOG 2	12	0.60071996	0.927093361
SKOG 2	13	0.799504677	0.671489644
SKOG 2	14	0.117707284	0.204523501

Brede og smale datasett, menneskevennlig VS datavennlig

- **Brede datasett** er **lettere å lese** og fylle inn, om du skal presentere dataene for noen (f.eks. i en avhandling) eller skrive inn dataene manuelt bør du bruke brede datasett
- **Smale datasett** er **nødvendig for nesten alt av databehandling.** For de aller fleste arbeidsoppgaver må du *via* lange datasett.
- *Så hva gjør vi?*

A promotional image for HBO Max. On the right side, a man with dark hair and a beard is peeking out from behind a grey sofa. He is wearing a black zip-up hoodie over a white t-shirt. The background is a dimly lit room with a staircase visible on the right. The HBO Max logo is in the top right corner.

HBOmax

PIVOT!

Pivoting

- Å gå fra brede til smale eller smale til brede
- Enklest utført i R
 - Tidyverse → Tidyr → pivot_wider() og pivot_longer()
- Vi bruker oftere pivot_longer

country	year	cases
Angola	1999	800
Angola	2000	750
Angola	2001	925
Angola	2002	1020
India	1999	20100
India	2000	25650
India	2001	26800
India	2002	27255
Mongolia	1999	450
Mongolia	2000	512
Mongolia	2001	510
Mongolia	2002	586

country	1999	2000	2001	2002
Angola	800	750	925	1020
India	20100	25650	26800	27255
Mongolia	450	512	510	586

Pivot data wider

```
data %>%
  pivot_wider(
    names_from = "year",
    values_from = "cases"
  )
```

country	1999	2000	2001	2002
Angola	800	750	925	1020
India	20100	25650	26800	27255
Mongolia	450	512	510	586

Pivot data longer

```
data %>%
  pivot_longer(
    cols = 1999:2002,
    names_to = "year",
    values_to = "cases"
  )
```

country	year	cases
Angola	1999	800
Angola	2000	750
Angola	2001	925
Angola	2002	1020
India	1999	20100
India	2000	25650
India	2001	26800
India	2002	27255
Mongolia	1999	450
Mongolia	2000	512
Mongolia	2001	510
Mongolia	2002	586

Se på datasett

Base R

- **DF navnet** – *standard visning av datasett*
- **View** – *åpne datasettet*
- **Summary** – *oppsummering av datasettet*
- **Names** – *kolonne navn*
- **Unique** – *unike verdier*

Tidyverse

- **Tibble** – *mer ryddig visning av datasett*
- **Glimpse** – *annen ryddig visning av datasett*
- **Slice**
 - **Slice_head** – *de første verdiene*
 - **Slice_tail** – *de siste verdiene*
 - **Slice_max** – *topp verdiene*
 - **Slice_min** – *bunn verdiene*
 - **Slice_sample** – *tilfeldige verdier*
- **Distinct** – *unike verdier for gitte rader*

eksempler

```
> iris %>% summary()
Sepal.Length Sepal.Width Petal.Length Petal.Width Species
Min.   :4.300  Min.   :2.000  Min.   :1.000  Min.   :0.100 setosa   :50
1st Qu.:5.100 1st Qu.:2.800 1st Qu.:1.600 1st Qu.:0.300 versicolor:50
Median  :5.800  Median :3.000  Median :4.350  Median :1.300 virginica:50
Mean    :5.843  Mean   :3.057  Mean   :3.758  Mean   :1.199
3rd Qu.:6.400 3rd Qu.:3.300 3rd Qu.:5.100 3rd Qu.:1.800
Max.    :7.900  Max.   :4.400  Max.   :6.900  Max.   :2.500
```

```
> iris %>% slice_head(n=5)
#> #> #> #> #>
```

	Sepal.Length	Sepal.Width	Petal.Length	Petal.Width	Species
1	5.1	3.5	1.4	0.2	setosa
2	4.9	3.0	1.4	0.2	setosa
3	4.7	3.2	1.3	0.2	setosa
4	4.6	3.1	1.5	0.2	setosa
5	5.0	3.6	1.4	0.2	setosa

```
> iris %>% slice_max(Sepal.Length, n=5)
   Sepal.Length Sepal.Width Petal.Length Petal.Width Species
1          7.9        3.8       6.4        2.0  virginic
2          7.7        3.8       6.7        2.2  virginic
3          7.7        2.6       6.9        2.3  virginic
4          7.7        2.8       6.7        2.0  virginic
5          7.7        3.0       6.1        2.3  virginic
```

```
> iris %>% slice_sample(n=5)
#> #> #> #> #>
```

	Sepal.Length	Sepal.Width	Petal.Length	Petal.Width	Species
1	5.1	3.8	1.6	0.2	setosa
2	5.6	3.0	4.5	1.5	versicolor
3	6.4	2.8	5.6	2.2	virginica
4	6.2	3.4	5.4	2.3	virginica
5	5.6	2.9	3.6	1.3	versicolor

Strukturtyper – Lister / Store lister

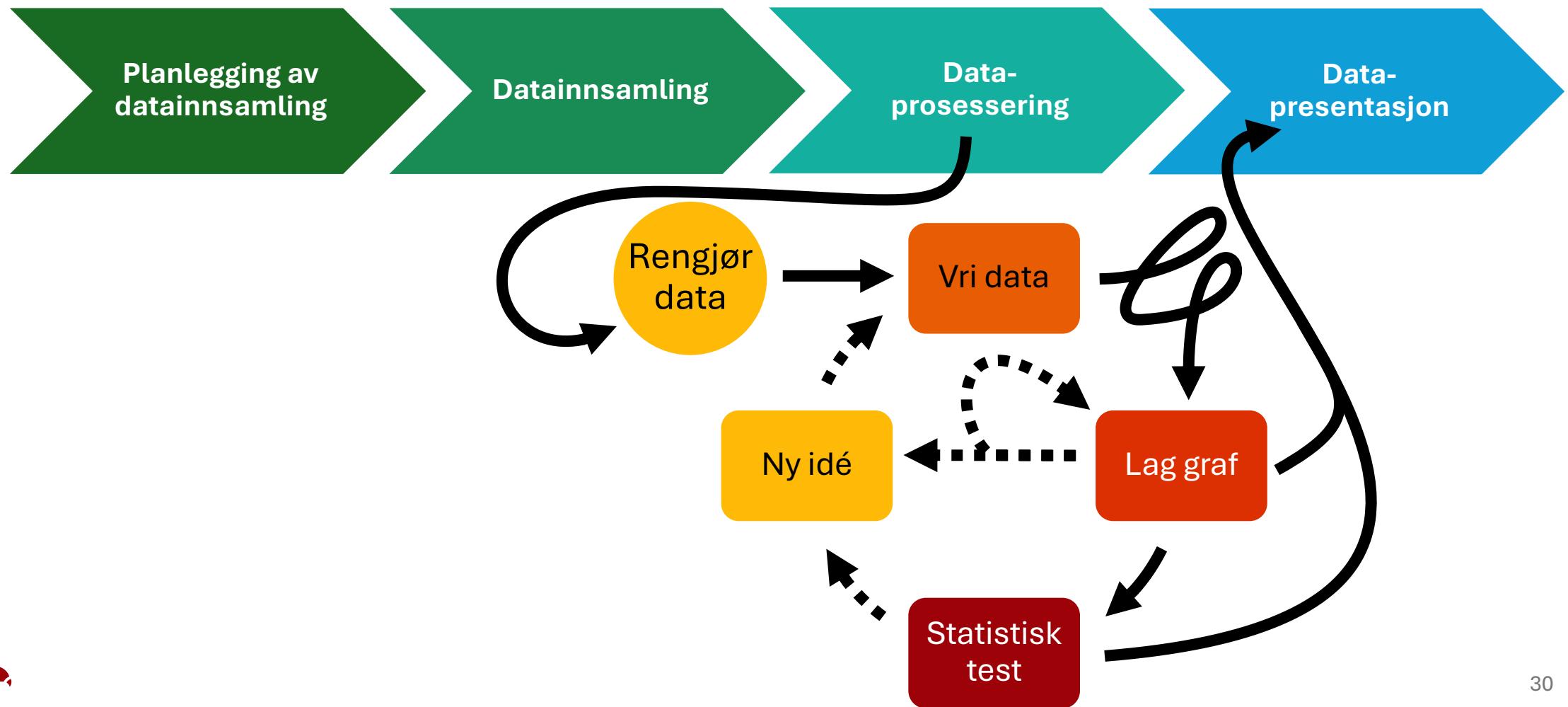
- Lister er tillater nestede data
 - Dvs at du har mer enn et objekt i samme objektet
- Hvis du jobber med offentlige datasett kan det du møter disse via *.JSON* fil-formatet
- Det kan være nyttig å kombinere flere dataset til en liste i noen tilfeller
- Personlig har jeg brukt lister for å bygge komplekse objekter for analyser og for personlige prosjekter


```
list(  
  list(  
    author = "Test Author",  
    author_metadata =  
      list(  
        Tags = c(  
          "Test"  
        ),  
        Year_of_birth = 1900,  
        Year_of_death = 2000,  
        Updated = "2024.11.19"  
      ),  
    text =  
      list(  
        list(  
          title = "I Know Why the Caged Bird Sings",  
          ISBN = 21982377217,  
          publication_year = 1969,  
          genre = "Autobiography",  
          read_on = "Kindle",  
          text_type = "Book",  
          tags =  
            list(  
              ),  
            quotes =  
              list(  
                list(  
                  Qoute_text = "Lorem Ipsum",  
                  Chapter = "Lorem Lorem",  
                  PageNumber = 1  
                )  
              )  
            )  
          )  
        )  
      )  
    )  
  )  
)
```


Arbeidsflyten for dataarbeid

Hvordan gå frem for å finne løsningen

Finn ut hva du egentlig prøver å gjøre?

1. Hvilket spørsmål er det du prøver å svare på egt?
2. Hvordan svarer du på det spørsmålet?
 - Graf eller statistiske test? (veldig ofte begge deler)
 - Hvilken test? > se flow chart [\[https://statsandr.com/blog/what-statistical-test-should-i-do/\]](https://statsandr.com/blog/what-statistical-test-should-i-do/)
 - Hvilken graf? > se data-to-viz [\[https://www.data-to-viz.com/\]](https://www.data-to-viz.com/)
3. Hvordan må datasettet se ut for å gjøre dette?
4. Hvordan former du datasettet slik?
 1. Finn funksjonen
 2. Sjekk dokumentasjonen til funksjonen [`?Func()`]
 3. Google problemet ditt
 4. Spør AI **OG FINN UT HVA DET DU HAR COPY/PASTET FAKTISK GJØR**
(eller helst `github copilot` for kode via `VS code`)
 5. **Spør gjerne r-klubben!**

Datainnsamling

Før datainnsamling

- Lag en plan for datastrukturen og lag en mal som passer i Word eller Excel
- Om du skal ut i felt lag ferdige papirmaler med notat felt og alle felt du tror du kan kunne trenge siden & print ut.

Under datainnsamling

- Fyll ut med godt leseelige tall og skriv notater om alt som kan virke interresant.
- ***Aldri, aldri aldri aldri, tenk at du skal huske noe selv***
- ***Behold alltid originalene***

Eksempler

	Rad 1	Rad 2	Rad 3
Kolonne 1	1	4	
Kolonne 2	2	5	
Kolonne 3	3	6	

Dato:

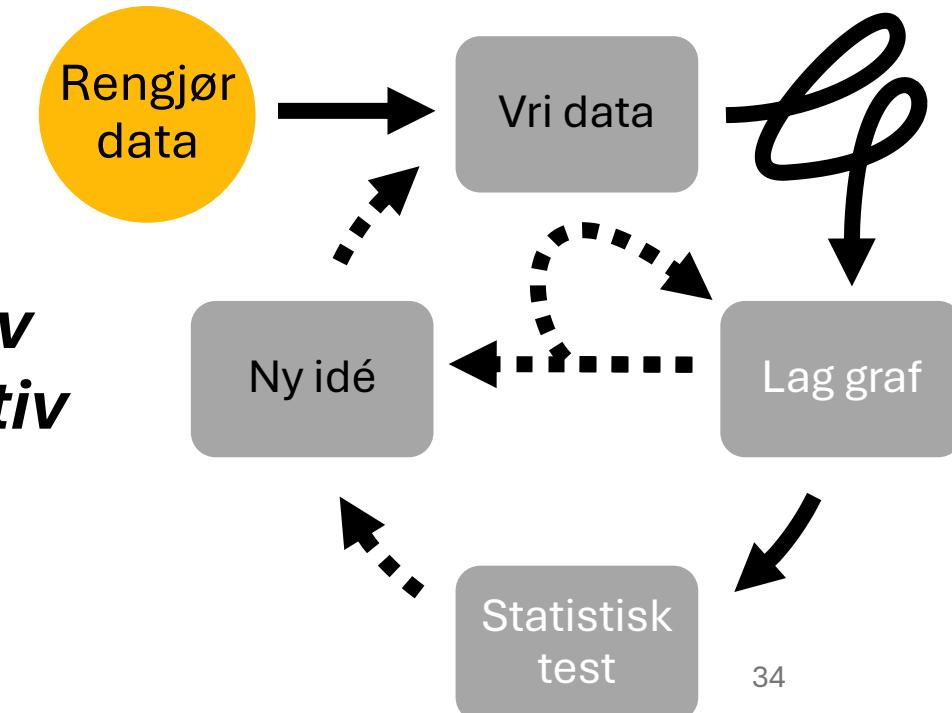
Målemetode:

Sted:

Data rengjøring

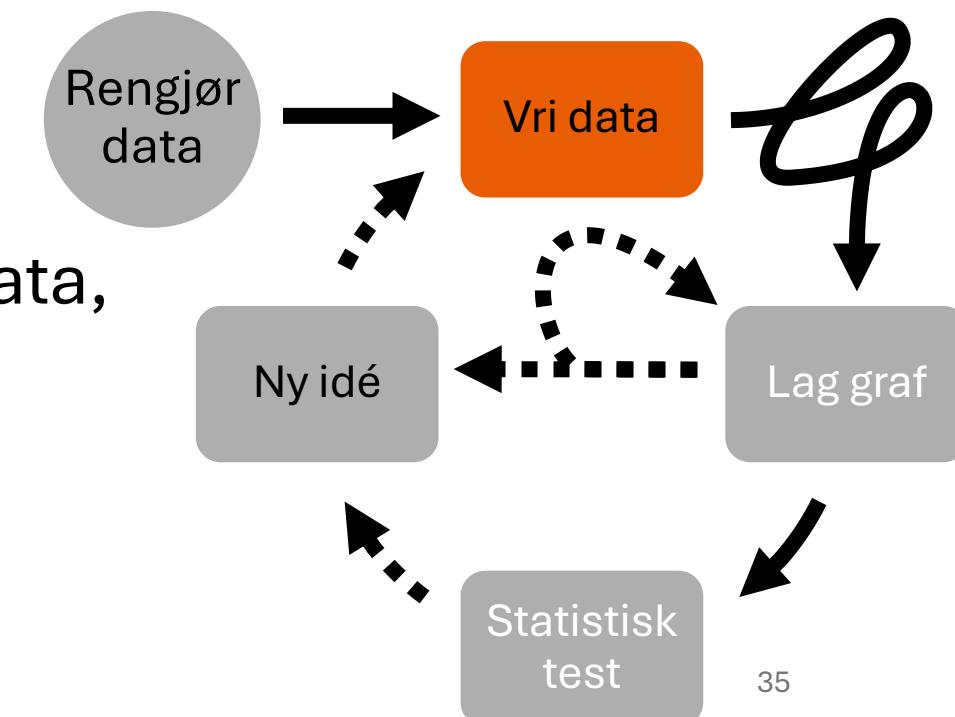
- Data rengjøring er det nødvendige steget før vi kan gjøre noe ordentlig
- Vi må sjekke at alle dataene som skal være like **er** like
- Dette er ofte noe vi gjør i Excel
- **Lag en kopi av dataene dine og gjør rengjøringen i denne versjonen av filen**
- Rengjøring i **Excel** er i hovedsak **destruktiv**
Rengjøring i **R** er i hovedsak **IKKE destruktiv**

Data wrangling

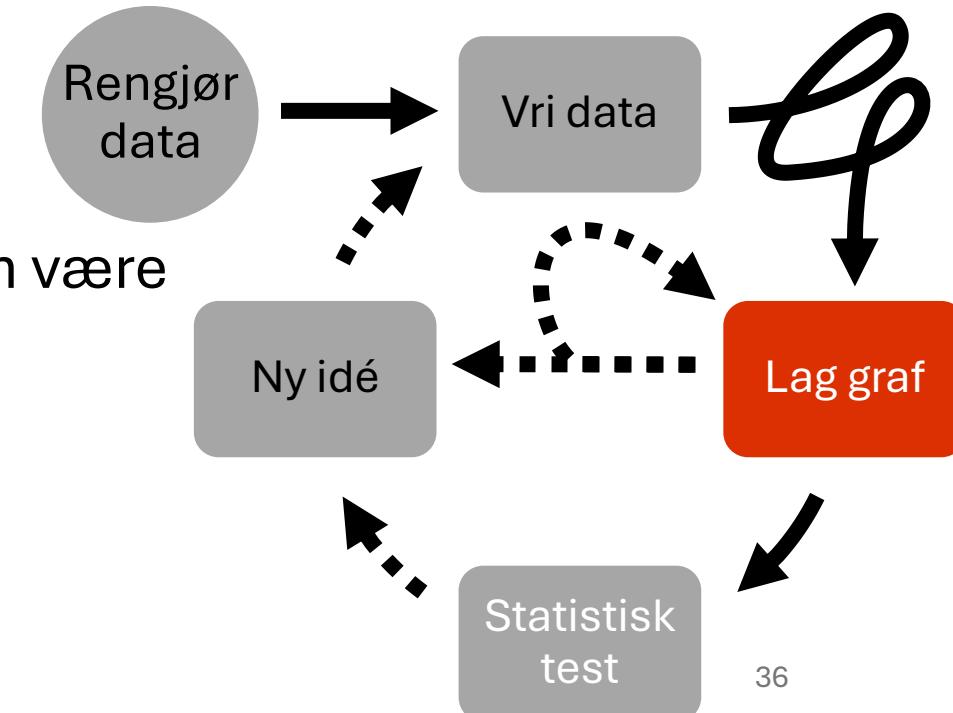

- Ofte må vi vri, vende, dele opp og rekombinere, splitte tekst og m.m.
- Dette er den “ville vesten” i data behandling, og hvor du føler deg kulest når du får noe til
- Dette er en ferdighet som du må bygge over tid.
- F.eks. dele tekst, flytte data, kombinere data, lage unike IDer, velge kolonner, lage nye kolonner, endre kolonner, + mye mer
- *Tidyverse, tidyverse, tidyverse*

Grafer – som innsynsgiver

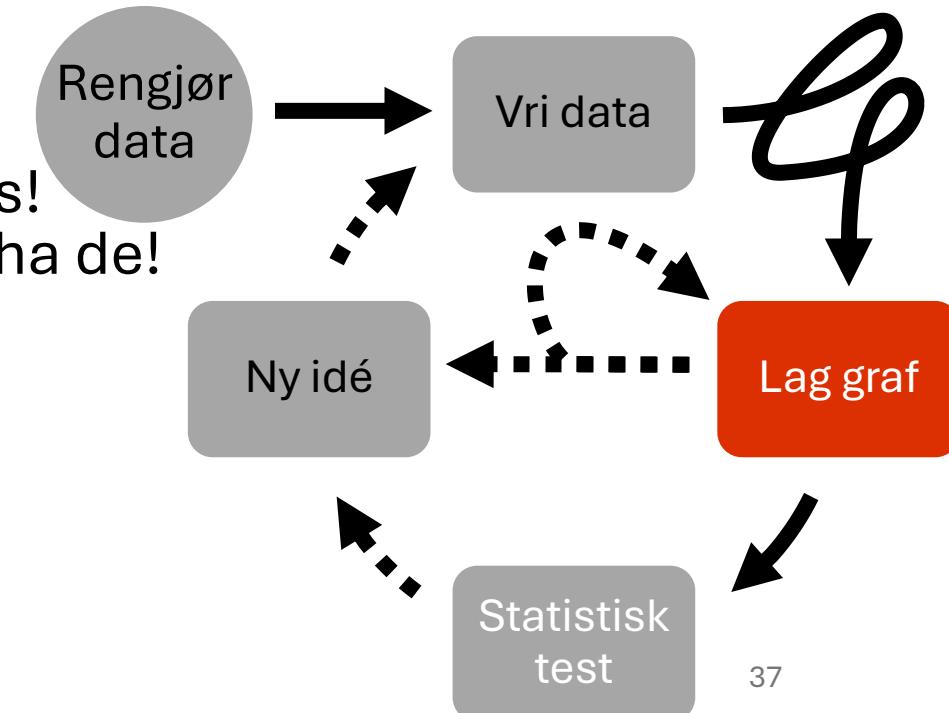
- Når du har et *bruksbart* datasett begynn å lage grafer.
- Grafene kommer til å informere deg bedre om hva du bør gjøre etter dette.
- Mange liker å starte her i Excel, men dette er en fallgruve...
 - hvorfor? Det er *mye* enklere å bytte og trikse med grafer i R enn Excel. Å endre graf type kan være så enkelt som å endre ett ord i koden din!
- ggplot >> base R

Grafer – som innsynsgiver

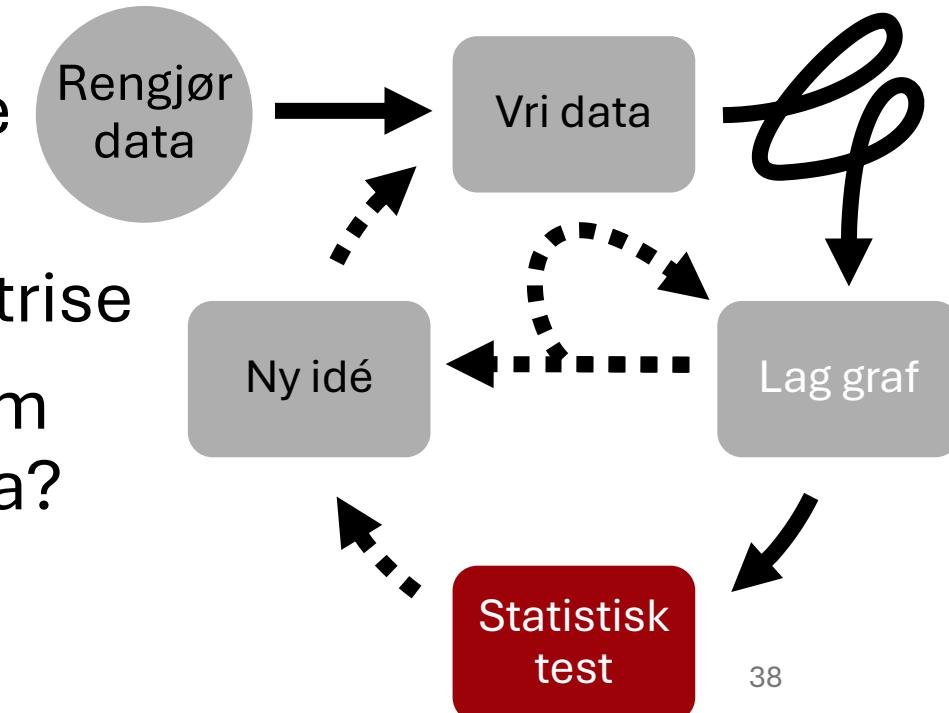
- Hvilke grafer?
 - Distribusjoner: Density // Histogram
 - Grupper: Boxplot (evt. violin + boxplot)
 - 2 numeriske: Scatter plot
 - Tidsserier: Linje
- Disse grafene er «standard» grafene, om du skal bruke noen andre bør dette begrunnes! Det finnes selvfølgelig gode grunner, men du bør ha de!

<https://www.data-to-viz.com/>
- en kjempe ressurs for å finne riktig graf

Statistiske tester

- Statistiske tester er veldig viktige.
- Som oftest lar de deg si at de trendene som er i dataene dine ikke er tilfeldige
- Noen statistiske tester er bygd slik at man kan finne trender i dataene man ellers ikke kunne se! (Ordinasjon, Maskinlæring)
- Mange variabler? Prøv en korrelasjons matrise
- Men å velge type test og vite alt man må om testen kan være vanskelig, så hva gjør vi da?

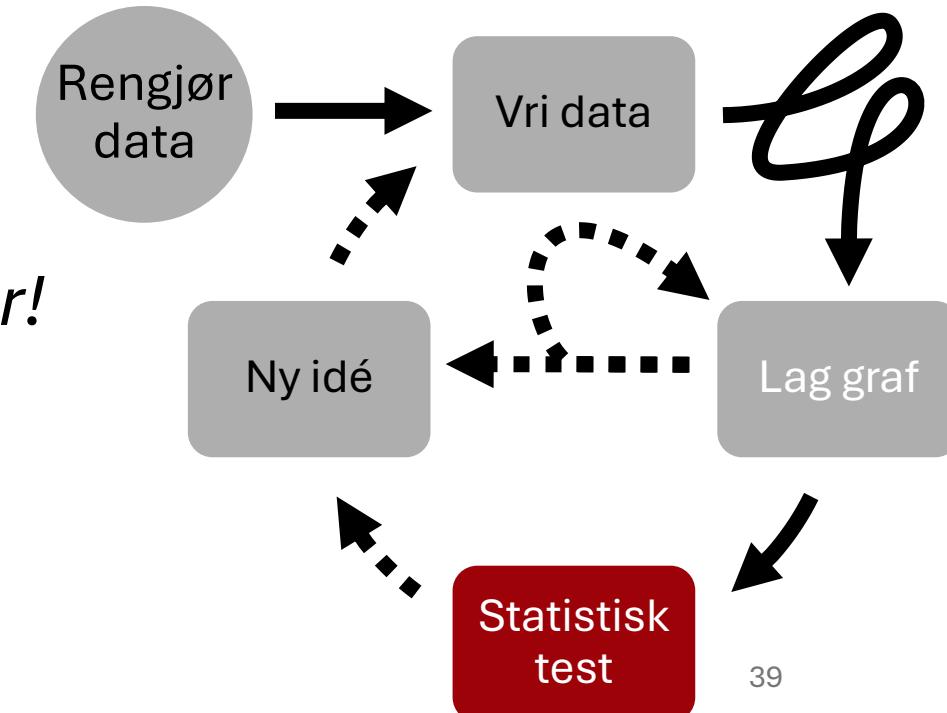

Statistiske tester

1. Spør veileder om det er noen spesiell test du bør gjøre
2. Bruk flyt-diagrammet for å | [<https://statsandr.com/blog/what-statistical-test-should-i-do/>]

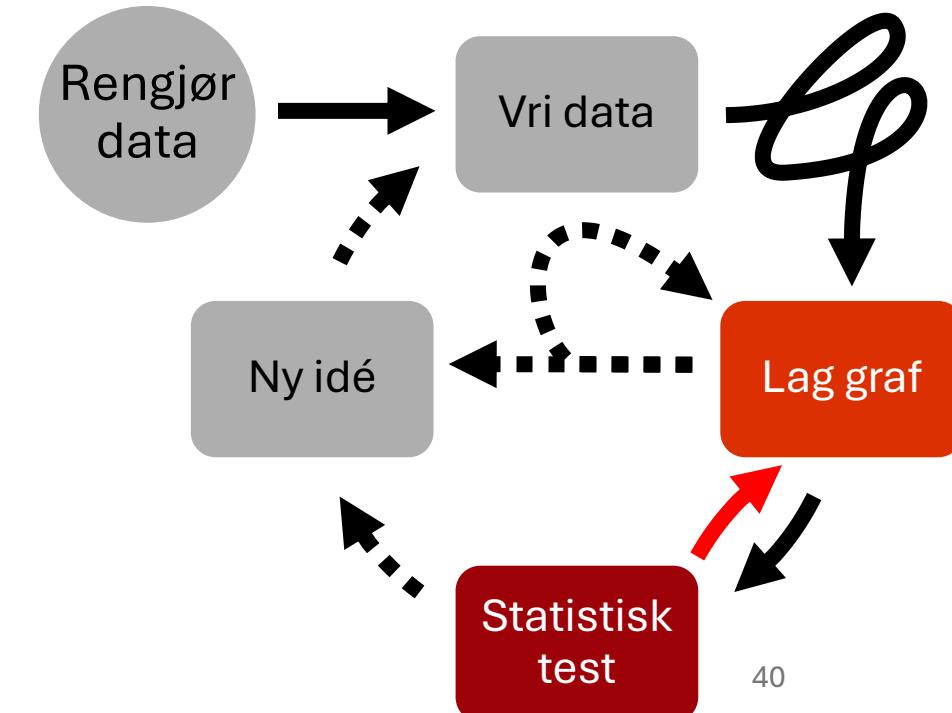
 1. Velge test
 2. Finne info om testen

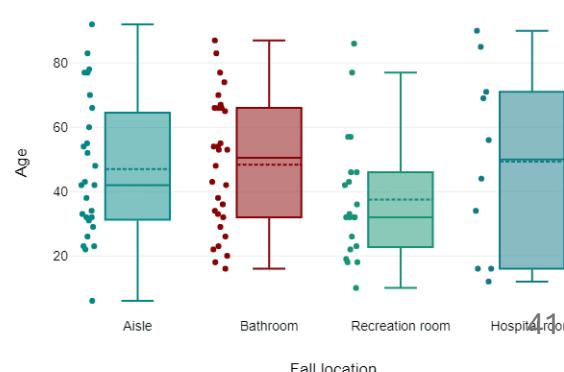
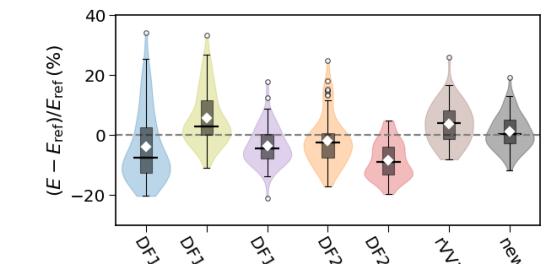
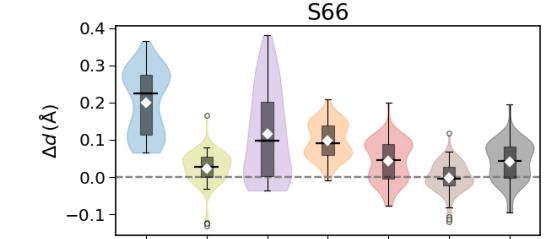
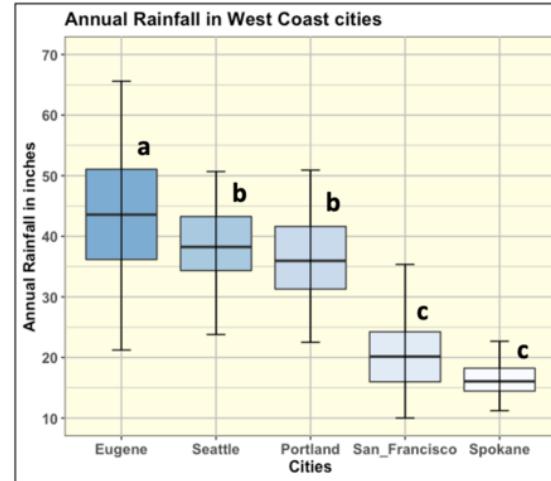
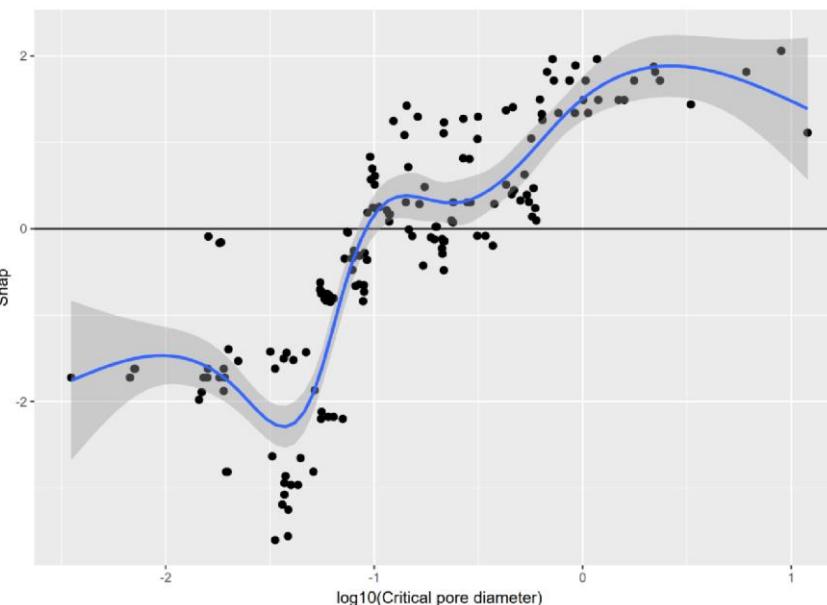
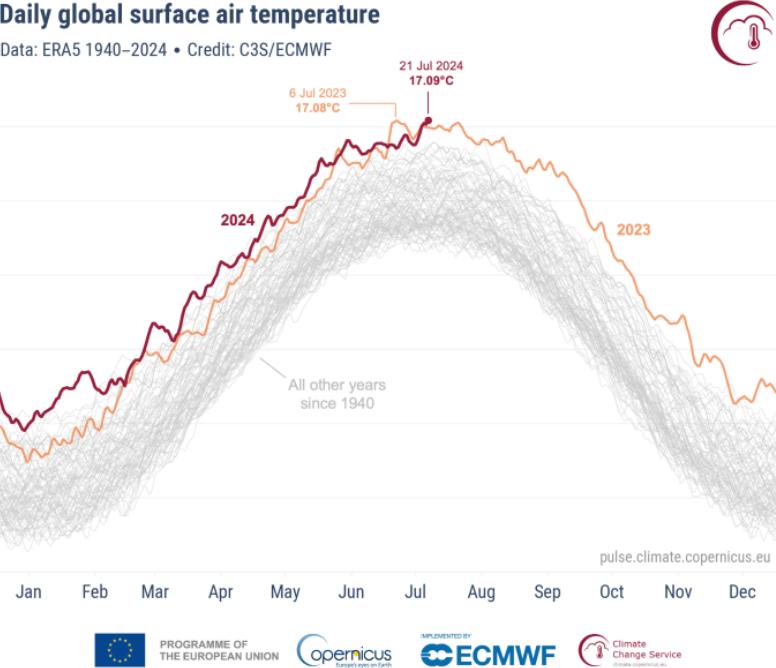
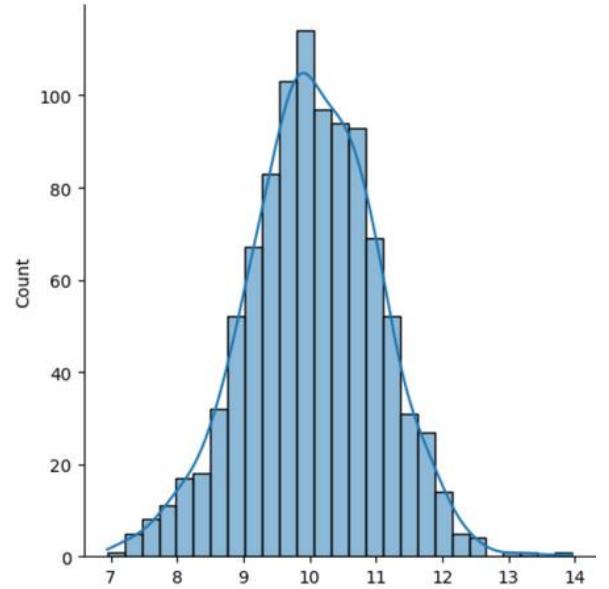
 - Du trenger ikke kunne alle testene!
Men du må lese deg opp på den du trenger!

Grafer – til datapresentasjon

- Grafer er GOD «story telling», det er langt enklere å forstå et datasett eller en analyse gjennom en graf enn via tall og tabeller!
- Men de er aller aller best sammen med statistiske tester
- *Graf & test > graf > test > tabell > tall*
- Spør gjerne en fag-kyndig graf-snekker om hjelp med å lage best mulige grafer (R-klubben)

Grafer – til datapresentasjon

Hva er en god graf?

- **Tydelig gjør historien dataene faktisk forteller; dette avhenger av testene du har gjort**
- 0-punktet er ikke nødvendigvis viktig
- **Sannferdig representasjon er viktig; statistiske tester er viktig!**
- Forskningsområdet ditt, typen data, m.fl. må tas til betrakting!

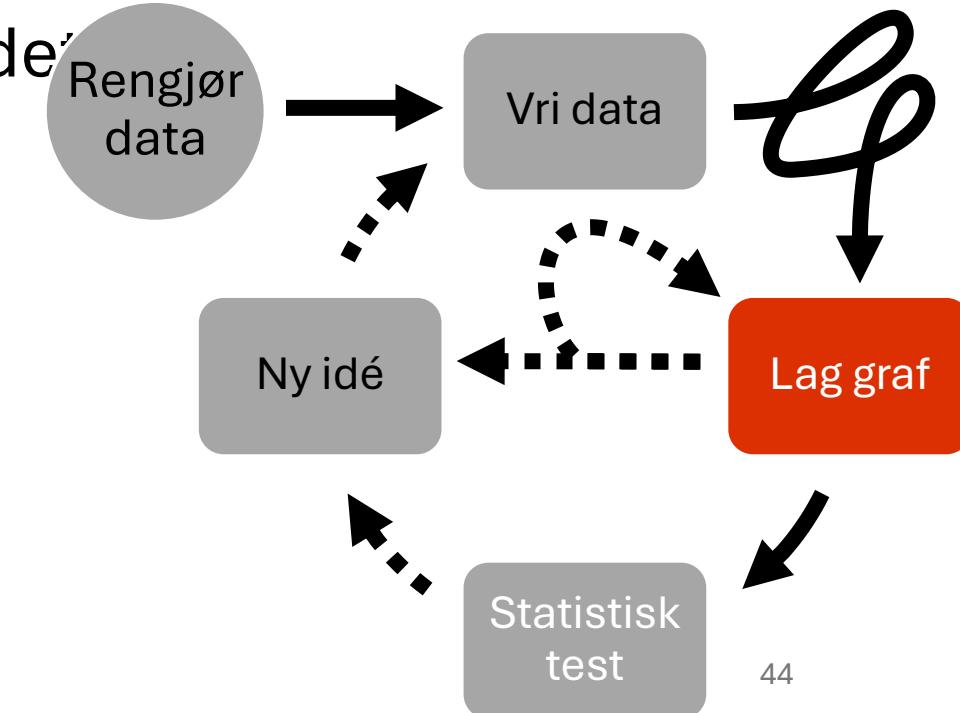

Grafer – til datapresentasjon

Hvordan få høy kvalitet på grafene i ferdig produkt?

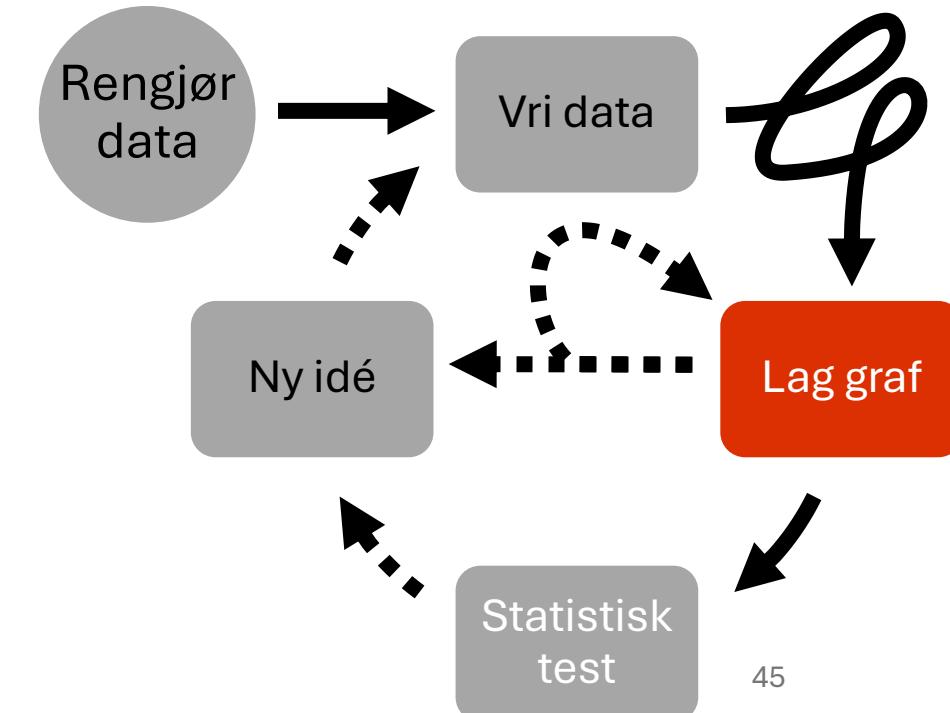
- Eksporter som PDF
- Åpne PDFen i Zotero
- Merker med «select area» og kopier området
- Dette gir deg grafer i ***print-kvalitet!***

Grafer – til datapresentasjon

Hvordan velge bra farger

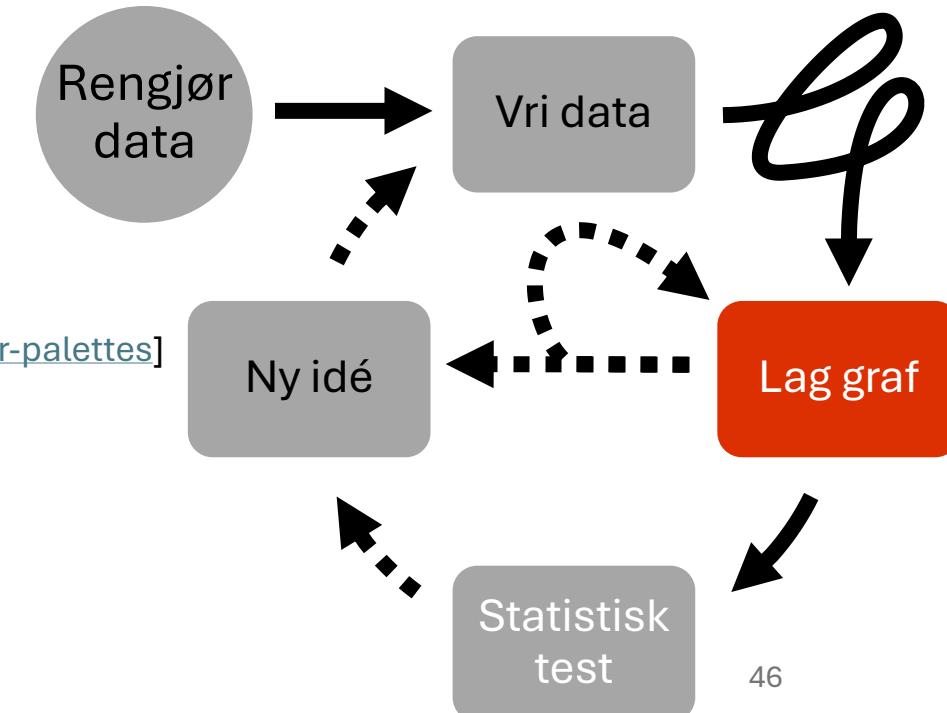
- Fargene dine burde være **fargeblindhetsvennlige** *uavhengig om noen som er fargeblinde skal se på de!*
- Hvorfor? Enkelt sagt: **Print**
 - Kontraster blir dårligere i print
 - Du vil kanskje også printe i sort/hvitt når du skal lage «lese-kopier»

Grafer – til datapresentasjon

Hvordan velge bra farger

- Velg farger som representerer det du beskriver!
 - Farge skaler må gjerne gå fra rødt til blått m nøytralt 0 punkt
 - Er det en farge som relaterer til det ditt forskningsområde? *Bruk den*
- Ferdig lagde fargeskaler:
 - Virdis, andre paletter [<https://github.com/EmilHvitfeldt/r-color-palettes>]
 - Standard farger i R [<https://rpubs.com/kylebrown/r-colors>]
 - Lage egne farge sett? [<https://coolors.co/>]

Grafer – til datapresentasjon

white	coral4	deepskyblue	gray28	gray88	grey40	grey100	lightpink2	mistyrose2	plum	slategray2
aliceblue	cornflowerblue	deepskyblue1	gray29	gray89	grey41	honeydew	lightpink3	mistyrose3	plum1	slategray3
antiquewhite	cornsilk	deepskyblue2	gray30	gray90	grey42	honeydew1	lightpink4	mistyrose4	plum2	slategray4
antiquewhite1	cornsilk1	deepskyblue3	gray31	gray91	grey43	honeydew2	lightsalmon1	moccasin	plum3	slategray
antiquewhite2	cornsilk2	deepskyblue4	gray32	gray92	grey44	honeydew3	lightsalmon2	navajowhite1	powderblue	snow
antiquewhite3	cornsilk3	dimgray	gray33	gray93	grey45	honeydew4	lightsalmon3	navajowhite2	purple	snow1
antiquewhite4	cornsilk4	dimgray	gray34	gray94	grey46	hotpink	lightsalmon4	navajowhite3	purple1	snow2
aquamarine	cyan	dodgerblue	gray35	gray95	grey47	hotpink1	lightsalmon5	navajowhite4	purple2	snow3
aquamarine1	cyan1	dodgerblue1	gray36	gray96	grey48	hotpink2	lightsalmon6	navajowhite5	purple3	snow4
aquamarine2	cyan2	dodgerblue2	gray37	gray97	grey49	hotpink3	lightseagreen	navajowhite6	springgreen	
aquamarine3	cyan3	dodgerblue3	gray38	gray98	grey50	hotpink4	lightskyblue1	navyblue	purple4	springgreen1
aquamarine4	cyan4	dodgerblue4	gray39	gray99	grey51	indianred1	lightskyblue2	oldlace	red	springgreen2
azure	darkblue	firebrick	gray40	gray100	grey52	indianred2	lightskyblue3	olivedrab	red1	springgreen3
azure1	darkcyan	firebrick1	gray41	green	grey53	indianred3	lightskyblue4	olivedrab1	red2	springgreen4
azure2	darkgoldenrod	firebrick2	gray42	green1	grey54	indianred4	lightslategray	olivedrab2	red3	steelblue
azure3	darkgoldenrod1	firebrick3	gray43	green2	grey55	indianred4	lightslategray1	olivedrab3	red4	steelblue1
azure4	darkgoldenrod2	firebrick4	gray44	green3	grey56	ivory	lightslategray2	olivedrab4	rosybrown	steelblue2
beige	darkgoldenrod3	floralwhite	gray45	green4	grey57	ivory1	lightsteelblue	orange	rosybrown1	steelblue3
bisque	darkgoldenrod4	forestgreen	gray46	greenyellow	grey58	ivory2	lightsteelblue1	orange1	rosybrown2	steelblue4
bisque1	darkgray	gainsboro	gray47	grey	grey59	ivory3	lightsteelblue2	orange2	rosybrown3	tan
bisque2	darkgreen	ghostwhite	gray48	grey0	grey60	ivory4	lightsteelblue3	orange3	rosybrown4	tan1
bisque3	darkgrey	gold	gray49	grey1	grey61	khaki	lightsteelblue4	orange4	royalblue	tan2
bisque4	darkkhaki	gold1	gray50	grey2	grey62	khaki1	lightyellow	orangered	royalblue1	tan3
black	darkmagenta	gold2	gray51	grey3	grey63	khaki2	lightyellow1	orangered1	royalblue2	tan4
blanchedalmond	darkolivegreen	gold3	gray52	grey4	grey64	khaki3	lightyellow2	orangered2	royalblue3	thistle
blue	darkolivegreen1	gold4	gray53	grey5	grey65	khaki4	lightyellow3	orangered3	royalblue4	thistle1
blue1	darkolivegreen2	goldenrod	gray54	grey6	grey66	lavender	lightyellow4	orangered4	saddlebrown	thistle2
blue2	darkolivegreen3	goldenrod1	gray55	grey7	grey67	lavenderblush	limegreen	orchid	salmon	thistle3
blue3	darkolivegreen4	goldenrod2	gray56	grey8	grey68	lavenderblush1	linen	orchid1	salmon1	thistle4
blue4	darkorange	goldenrod3	gray57	grey9	grey69	lavenderblush2	magenta	orchid2	salmon2	tomato
blueviolet	darkorange1	goldenrod4	gray58	grey10	grey70	lavenderblush3	magenta1	orchid3	salmon3	tomato1
brown	darkorange2	gray	gray59	grey11	grey71	lavenderblush4	magenta2	orchid4	salmon4	tomato2
brown1	darkorange3	gray0	gray60	grey12	grey72	lawngreen	magenta3	palegoldenrod	sandybrown	tomato3
brown2	darkorange4	gray1	gray61	grey13	grey73	lemonchiffon	magenta4	palegreen	seagreen	tomato4
brown3	darkorchid	gray2	gray62	grey14	grey74	lemonchiffon1	maroon	palegreen1	seagreen1	turquoise
brown4	darkorchid1	gray3	gray63	grey15	grey75	lemonchiffon2	maroon1	palegreen2	seagreen2	turquoise1
burlywood	darkorchid2	gray4	gray64	grey16	grey76	lemonchiffon3	maroon2	palegreen3	seagreen3	turquoise2
burlywood1	darkorchid3	gray5	gray65	grey17	grey77	lemonchiffon4	maroon3	palegreen4	seagreen4	turquoise3
burlywood2	darkorchid4	gray6	gray66	grey18	grey78	lightblue	maroon4	paleturquoise	seashell	turquoise4
burlywood3	darkred	gray7	gray67	grey19	grey79	lightblue1	mediumaquamarine	paleturquoise1	seashell1	violet
burlywood4	darksalmon	gray8	gray68	grey20	grey80	lightblue2	mediumblue	paleturquoise2	seashell2	violetred
cadetblue	darkseagreen	gray9	gray69	grey21	grey81	lightblue3	mediumblue1	paleturquoise3	seashell3	violetred1
cadetblue1	darkseagreen1	gray10	gray70	grey22	grey82	lightblue4	mediumblue2	paleturquoise4	seashell4	violetred2
cadetblue2	darkseagreen2	gray11	gray71	grey23	grey83	lightcoral	mediumblue3	paleturquoise1	sienna	violetred3
cadetblue3	darkseagreen3	gray12	gray72	grey24	grey84	lightcyan	mediumblue3	paleturquoise2	sienna1	wheat
cadetblue4	darkseagreen4	gray13	gray73	grey25	grey85	lightcyan1	mediumblue4	paleturquoise3	sienna2	wheat
chartreuse	darkslateblue	gray14	gray74	grey26	grey86	lightcyan2	mediumpurple	paleturquoise3	sienna3	wheat1
chartreuse1	darkslategray	gray15	gray75	grey27	grey87	lightcyan3	mediumpurple1	paleturquoise4	sienna4	wheat2
chartreuse2	darkslategray1	gray16	gray76	grey28	grey88	lightcyan4	mediumpurple2	papayawhip	skyblue	wheat3
chartreuse3	darkslategray2	gray17	gray77	grey29	grey89	lightgoldenrod	mediumpurple3	peachpuff	skyblue1	wheat4
chartreuse4	darkslategray3	gray18	gray78	grey30	grey90	lightgoldenrod1	mediumpurple4	peachpuff1	skyblue2	whitesmoke
chocolate	darkslategray4	gray19	gray79	grey31	grey91	lightgoldenrod2	mediumseagreen	peachpuff2	skyblue3	yellow
chocolate1	darkslategray5	gray20	gray80	grey32	grey92	lightgoldenrod3	mediumslateblue	peachpuff3	skyblue4	yellow1
chocolate2	darkturquoise	gray21	gray81	grey33	grey93	lightgoldenrod4	mediumspringgreen	peachpuff4	slateblue	yellow2
chocolate3	darkviolet	gray22	gray82	grey34	grey94	lightgoldenrod5	mediumturquoise	peru	slateblue1	yellow3
chocolate4	deeppink	gray23	gray83	grey35	grey95	lightgray	mediumvioletred	pink	slateblue2	yellow4
coral	deeppink1	gray24	gray84	grey36	grey96	lightgreen	midnightblue	pink1	slateblue3	yellowgreen
coral1	deeppink2	gray25	gray85	grey37	grey97	lightgrey	mintcream	pink2	slateblue4	
coral2	deeppink3	gray26	gray86	grey38	grey98	lightpink	mistyrose	pink3	slategray	
coral3	deeppink4	gray27	gray87	grey39	grey99	lightpink1	mistyrose1	pink4	slategray1	

viridis

viridis

inferno

magma

plasma

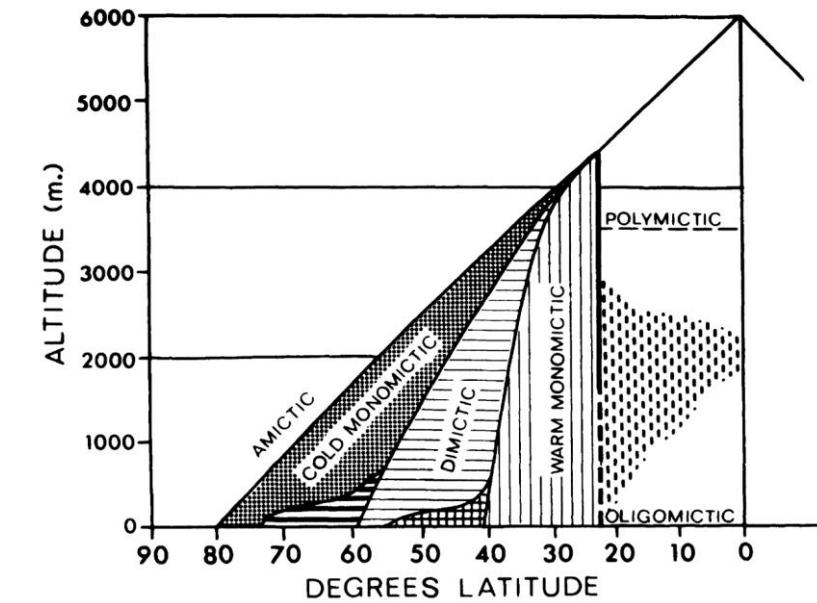
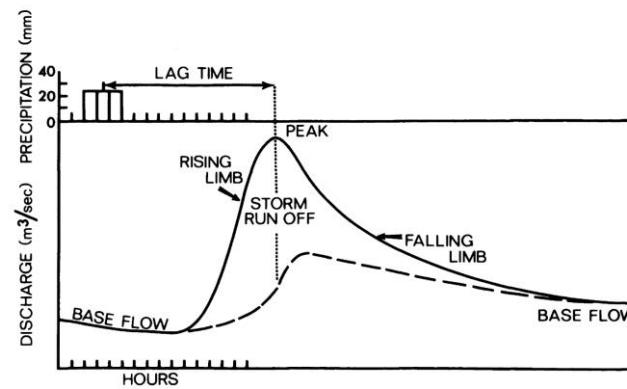
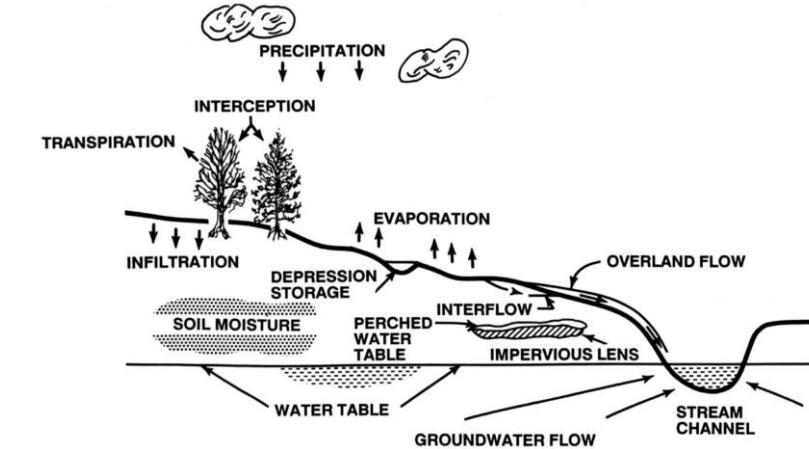
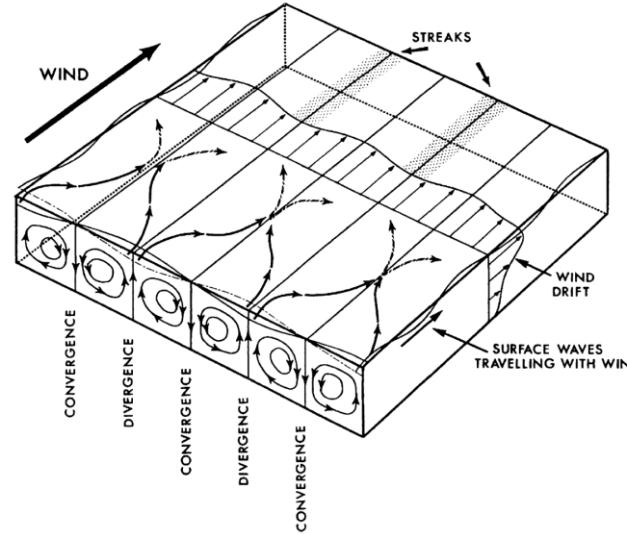

cividis

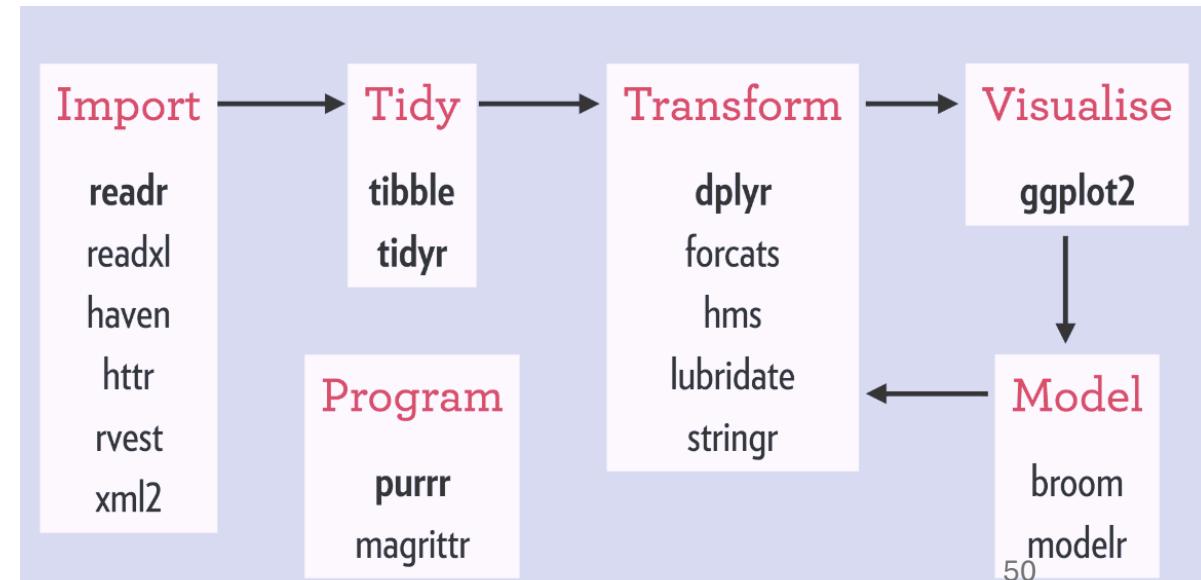
+ bonus poeng: du trenger kanskje ikke farger!

- Wetzel's «Limnology: lake and river systems» 3rd edt. (2001) er en mesterklasse i grafer og illustrasjoner i sort/hvitt.
- Uten farger klarer han å lage bedre, mer forklarende bilder enn mange proffe gjør i dag.

Tidyverse – *nesten alt du trenger finnes her*

- Tidyverse er en rekke pakker som opprettholdes av Posit, skaperne av R-studio.
- De har et stort sett med pakker som kan gjøre nesten alt du trenger for å ta i bruk dataene dine (- statistiske tester)
- Strukturen til Tidyverse gjør det mye enklere å jobbe iterativt

Rør-strømmer, funksjoner, looper, og funksjonell programering

Røret – « %>% »

- Tidyverse innførte %>% røret, og skapte med dette i prinsippet «moderne R»
- Røret fører datasettet på venstre side inn i funksjonen til høyre – dette gjør det langt lettere å skrive og lese kode
- Base R har nå også |> røret, men for øyeblikket er %>% noe bedre

```
Dates <- Dates %>%
  mutate(name = cumsum(!is.na(name)) + 1) %>%
  group_by(name) %>%
  mutate(name = row_number()) %>%
  ungroup()
```

```
Dates <-
  ungroup(
    mutate(
      group_by(
        mutate(
          Dates, name = cumsum(!is.na(name)) + 1),
          name
        ),
        name = row_number()
      )
    )
```


Rør-strømmer, funksjoner, looper, og funksjonell programering

- **Funksjoner**
- Funksjoner er et sett med instruksjoner som blir gitt informasjon fra et gitt sett med variabler
- Om du må gjøre noe komplekst mer enn en gang kan funksjoner være løsningen

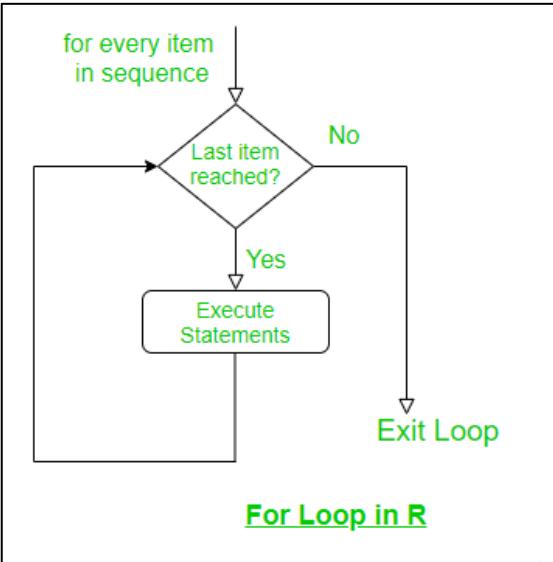
```
custom_predict ←  
  function(model, data) {  
    pred ← predict(model, na.omit(data))  
    response ← pred$.pred  
    return(response)  
  }
```


Rør-strømmer, funksjoner, looper, og funksjonell programering

- Looper

for()

For Loop in R

while()

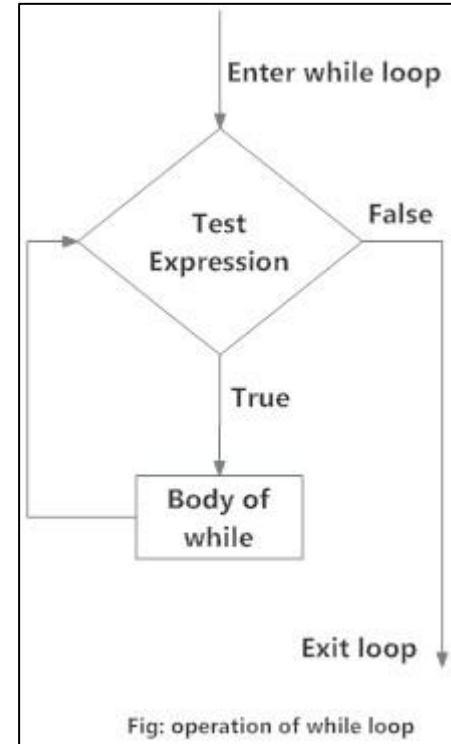
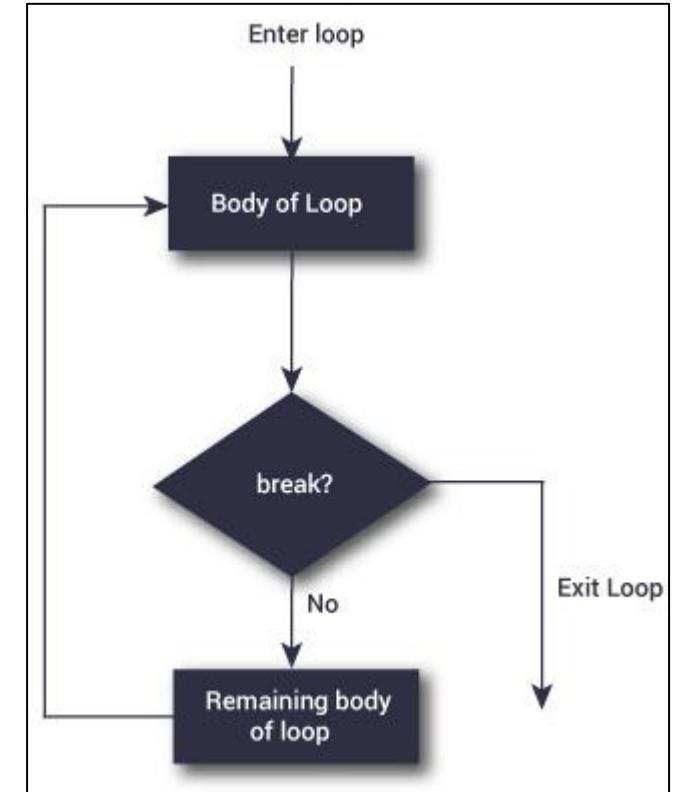

Fig: operation of while loop

repeat()

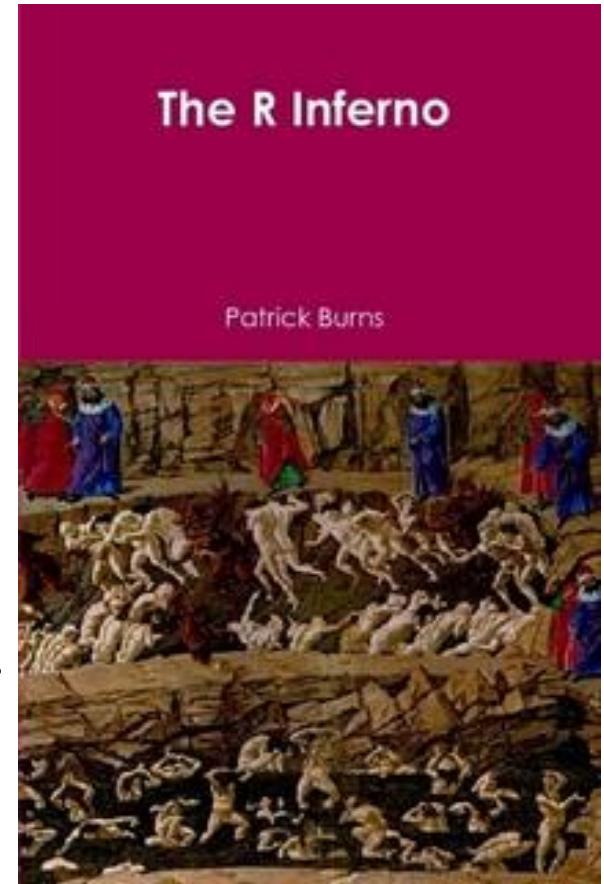
Unngå looper om mulig

*This is where Virgil said to me,
“Remember your science*

*the more perfect a thing,
the more its pain or pleasure”*

Looper er ikke egentlig anbefalt i R, de lånes fra andre språk hvor de er effektive, i R er de faktisk veldig trege.

Spesielt for store oppgaver kan det å bruke looper gjøre at oppgaven tar mye mye lengere tid

Here is some sample code:

```
lsum <- 0
for(i in 1:length(x)) {
    lsum <- lsum + log(x[i])
}
```

No. No. No.

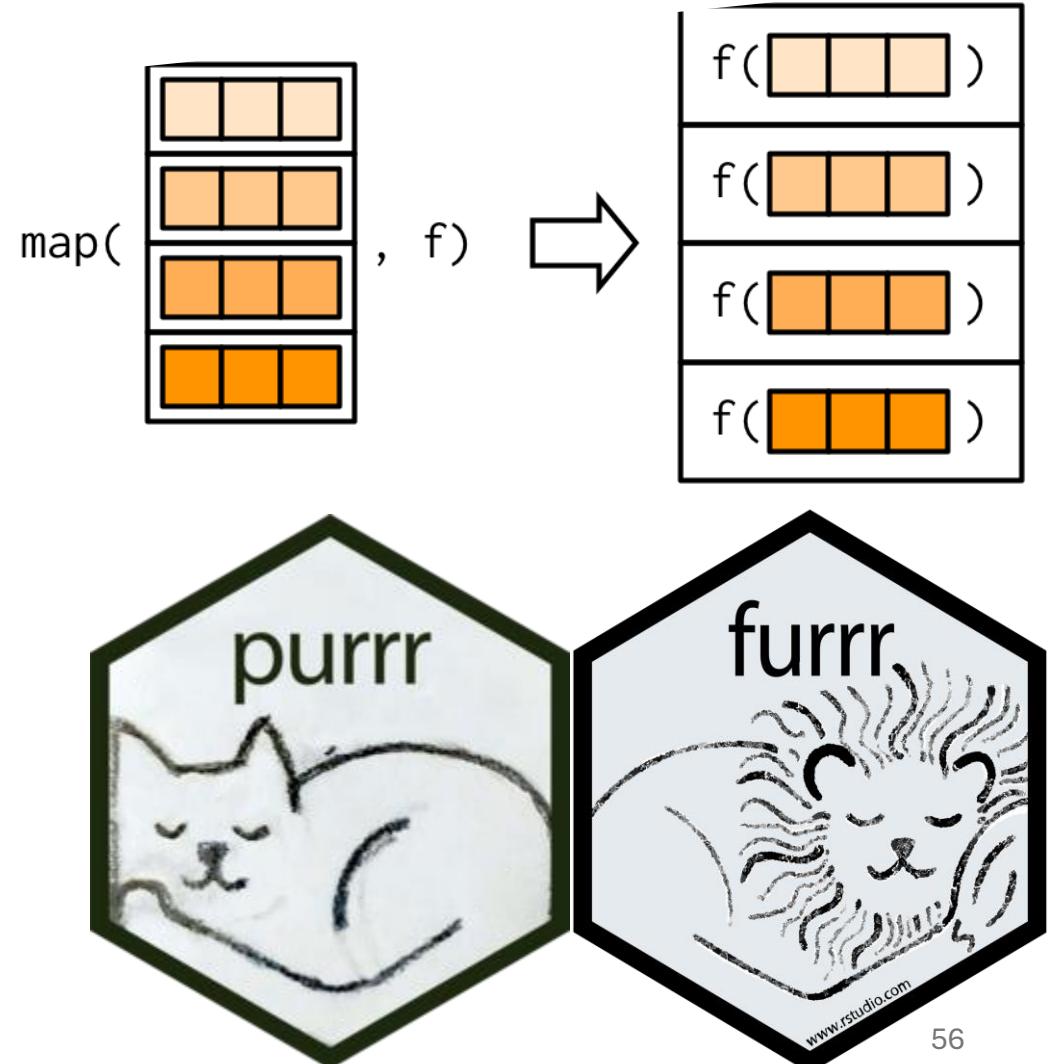
This is speaking R with a C accent—a strong accent. We can do the same thing much simpler:

```
lsum <- sum(log(x))
```


Rør-strømmer, funksjoner, looper, og funksjonell programering

- **Funksjonell programering**
- I programmerings verdenen er det en sekt med de som elsker funksjonell programering.
- `map()` tar et sett med vektorer og kjører de gjennom funksjonen “f”
- For spesielt store oppgaver kan funksjonell programering paralleliseres

Funksjon + map

```
FullFilteredTukey ← function(data, formula, filterObj, filterWord){  
  dataFiltered ← data %>% filter (!!dplyr::sym(filterObj) == filterWord)  
  
  TestList ← list(  
    "aov" = aov(formula, data = dataFiltered),  
    "Tukey" = aov(formula, data = dataFiltered) %>% TukeyHSD(),  
    "CLD" = multcompLetters4(  
      aov(formula, data = dataFiltered),  
      aov(formula, data = dataFiltered) %>% TukeyHSD()  
    )[[ "Position"]][[ "Letters"]]  
  )  
  return(TestList)  
}  
  
map(  
  c("Large Ring", "MiniDisk", "Small Ring"),  
  ~ FullFilteredTukey(AllMethods2PosCor, formula = formula(log10(mlPerMinutePerCmSq) ~ Position), "Method", .x)  
)
```


GitHub Copilot – *ChatGPT for kode*

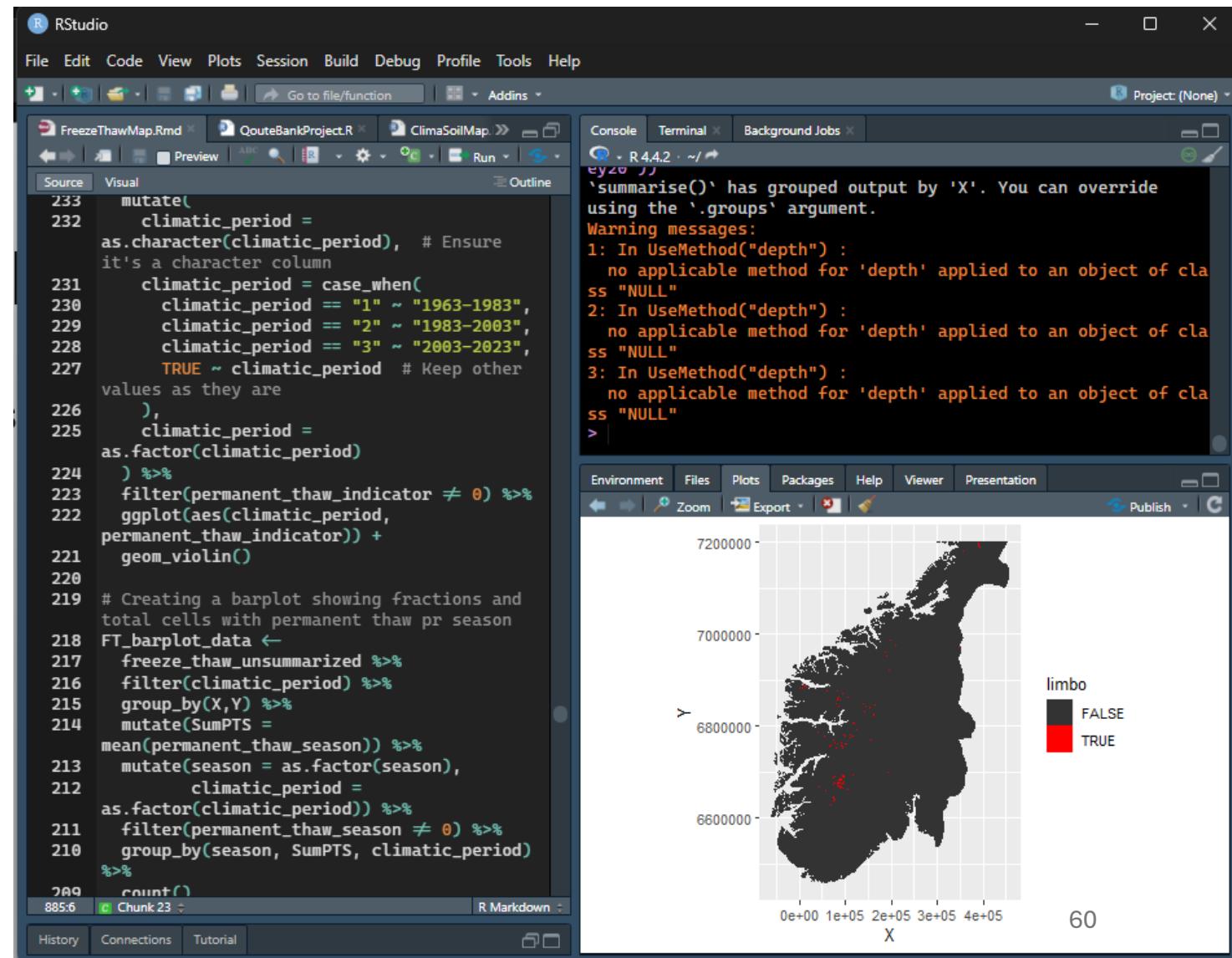
- Langt bedre for kode enn ChatGPT
- Kan gi deg forslag på kode endringer (med forklaringer) og forklaringer på eksisterende kode
- Interager via:
 - Best i VS-Code (*etter min mening*) – Vi kommer tilbake til dette
 - Finnes som chat på nettet
 - Kan integreres som «auto complete» i R-studio, men dette anbefales *ikke*, det er i all hovedsak mer irriterende enn hjelpsomt...

Oppsett av *IDE* (*integrated development environment*)

R-studio

- Pane layout ➔
 - Grupper;
 - Kode | Konsoll
ubrukte | Plots & Env.
- Sett det opp slik at det funker best for deg!
- Velg en fargeprofil og font som du liker
(men den bør også være *leselig* for andre)

The screenshot shows the RStudio IDE interface. The top menu bar includes File, Edit, Code, View, Plots, Session, Build, Debug, Profile, Tools, and Help. The left sidebar has tabs for Source, Visual, and Outline. The main workspace contains three tabs: 'FreezeThawMap.Rmd', 'QouteBankProject.R', and 'ClimaSoilMap.R'. The 'Source' tab displays R code for data manipulation and visualization. The 'Console' tab shows R session output with several warning messages about 'NULL' objects. The 'Plots' tab displays a map of Norway with a grid overlay, colored according to a legend for 'limbo' status. The legend indicates 'limbo' is FALSE (dark grey) and TRUE (red). The bottom status bar shows 'Count 1' and '8856'.

okjava -src/main/webapp/xuly.jsp - Eclipse IDE

File Edit Source Refactor Navigate Search Project Run Window Help

* dichden.jsp Home.jsp xuly.jsp

```
19  * <%@
20  int a = Integer.parseInt(request.getParameter("a"));
21  int b = Integer.parseInt(request.getParameter("b"));
22  int c = Integer.parseInt(request.getParameter("c"));
23  if (a == 0) {
24      if (b == 0) {
25          out.println("Phương trình vô nghiệm!");
26      } else {
27          out.println("Phương trình có một nghiệm: "
28                  + "x = " + (-c / b));
29      }
30      return;
31  }
32  float delta = b * b - 4 * a * c;
33  float x1;
34  float x2;
35
36  if (delta > 0) {
37      x1 = ((float) (-b + Math.sqrt(delta)) / (2 * a));
38      x2 = ((float) (-b - Math.sqrt(delta)) / (2 * a));
39      out.println("Phương trình có 2 nghiệm là: "
40                  + "x1 = " + x1 + " và x2 = " + x2);
41  } else if (delta == 0) {
42      x1 = (-b / (2 * a));
```

Oppsett av *IDE* (*integrated development environment*)

Bruk av VS-code og R-studio sammen

- VS-Code har en langt bedre integrert versjon av *GitHub copilot*
- Du jobber på samme kode-fil i begge IDE-ene på en gang
- ***Man må lagre hver gang man bytter IDE***
- På tross av at dette er et mye mindre «enkelt» oppsett kan det gjøre prosessen av å skrive noe avansert kode mye enklere!

Stilguide for kode

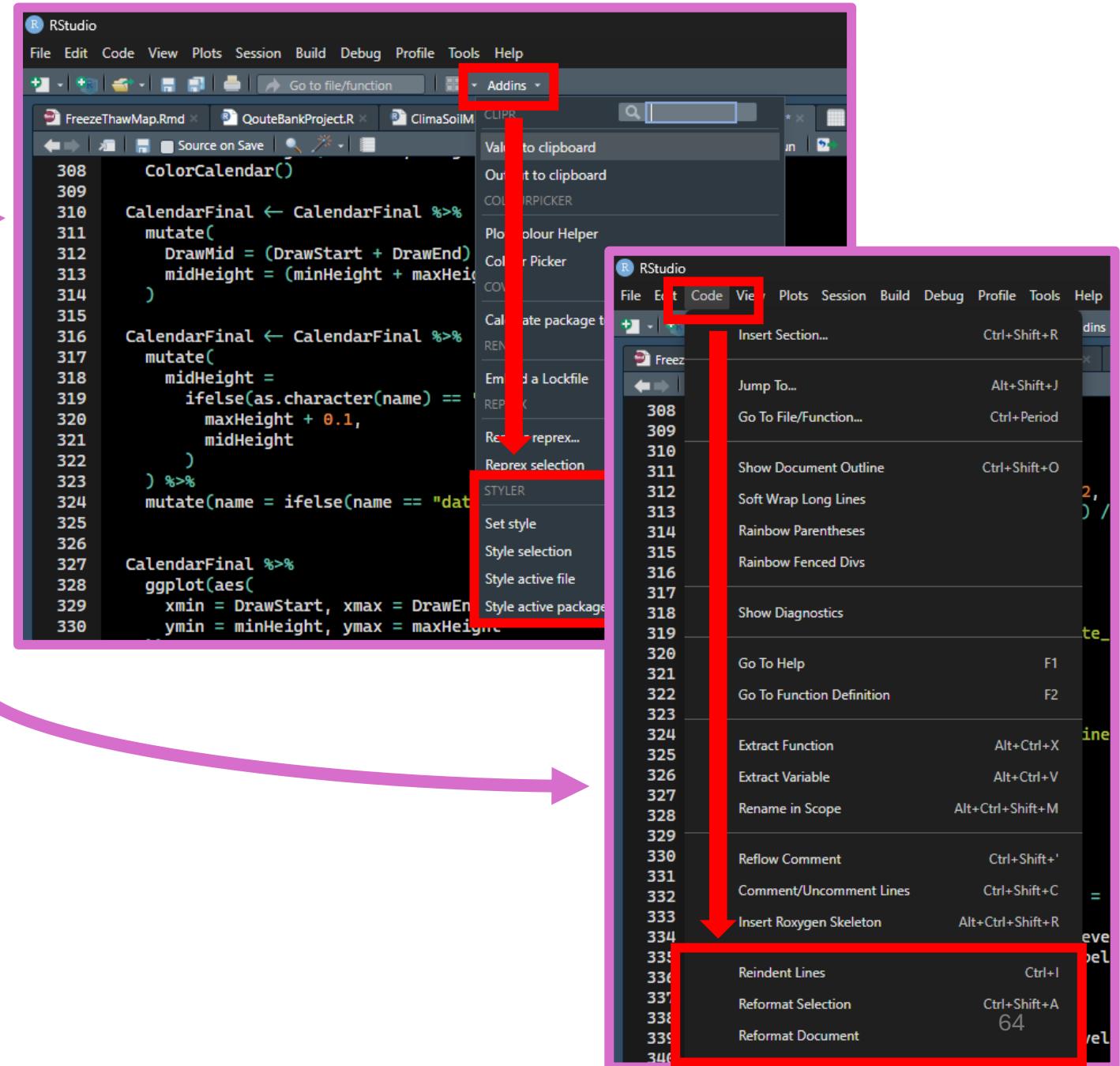
- Måten du formaterer koden din påvirker hvor enkelt det er å lese koden din. Gjør koden lett å lese
- Posit har «tidyverse» stil-guiden [<https://style.tidyverse.org>]
- Hva er viktigst?
 - Tydelige navn –
 - Engelsk | *substantiv_substantiv* | små bokstaver | korte <*forståelig*>
 - EKS: day_one, day_1, forest
 - Iterative navn for variasjoner av datasett
 - forest_soil_moisture_long, day_one_after_eight
 - *Skriv samme kode på samme måte*

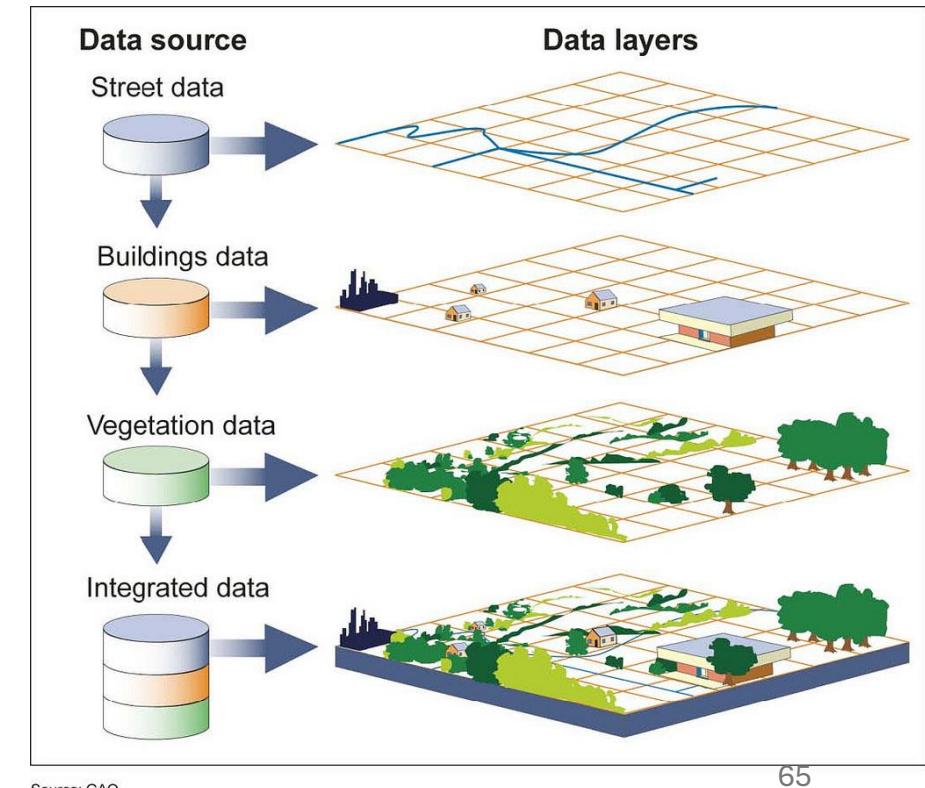
Stilguide for kode

Auto stil for kode:

- Tidyverse – **styler** pakken
 - Krever installasjon
- R-studios innebygde stil format

- Mange GIS oppgaver kan utføres i R.
- Dette er mer for viderekomne, både innenfor GIS og R
- Her er det ekstra viktig at du vet hva du prøver å gjøre for å klare å gjennomføre det
- Men fordelen VS QGIS/Arc GIS er at kode gjør det langt enklere å finne feil og repetere prosessen.
- R-GIS er derfor «tryggere»

R i fremtiden? Hvor er kursen rettet?

- R er et eldende språk, men blir fortsatt oppdatert og er fortsatt «best» for statistisk programmering, spesielt takket POSIT
- R-Studio *kan bli* byttet ut med Posits nye IDE *Positron* (*VS Code basert*)
- Andre språk har bedre evner innenfor spesifikke sektorer
 - **Python** – dyplæring/tyngre AI modeller
 - **Julia** – matematikk, behandling av store data, m.m.
- *Det ser ut som flere bruker fler språk* (generell trend i koding)

Steintavlen

1. *Aldri, aldri aldri aldri, tenk at du skal huske noe selv*
2. *Behold alltid originalene*
3. *Omfavn den iterative prosessen*
4. *Vit hva koden din faktisk gjør!!!*
5. *Excel er til produksjon og endring av rådata;
R er til alt annet*
6. *?func() -> R-klubb nettsiden
-> google -> ekstern hjelp/AI*
7. *Graf & test > graf > test > tabell > tall*

Vanlige funksjoner

- **Data manipulasjon**

Funksjon	Forklaring	Eks
<code>filter()</code>	filtrer rader	<code>filter(name == "Einar")</code> <code>filter(tre != 2 & skog %in% c("North", "South"))</code>
<code>select()</code>	velg kolonner	<code>select(temp, lengde, id), select(!id)</code>
<code>group_by()</code>	grupper etter kolonne	<code>group_by(species)</code>
<code>ungroup()</code>	fjern gruppering	<code>ungroup()</code>
<code>mutate()</code>	endre eller skap kolonner	<code>mutate(min = seconds_to_period(min * 60))</code>
<code>summarize()</code>	oppsummer data m. 1 argument pr verdi	<code>group_by(cyl) %>% summarize(mean = mean(disp), n = n())</code>
<code>reframe()</code>	rekonstruerer datasettet med gitte funksjoner, ligner mutate og summarize men har færre regler	<code>group_by(cyl) %>%</code> <code>reframe(qs = quantile(disp, c(0.25, 0.75)), prob = c(0.25, 0.75))</code>
<code>arrange()</code>	sorter rader	<code>arrange(age)</code>
<code>rename()</code>	gi kolonner nye navn	<code>rename(new_name = old_name)</code>
<code>distinct()</code>	behold kun unike rader	<code>distinct()</code>
<code>count()</code>	antall	<code>count()</code>
<code>pull()</code>	Henter vektoren fra en gitt rad	<code>pull(station_ID)</code>

dplyr (For data-manipulasjon)

Navn på formelen	Forklaring	Eksempel
<code>filter()</code>	Filtrerer rader basert på betingelser.	<code>filter(df, age > 30)</code>
<code>select()</code>	Velger spesifikke kolonner fra en data frame.	<code>select(df, name, age)</code>
<code>mutate()</code>	Oppretter eller endrer kolonner.	<code>mutate(df, age_next_year = age + 1)</code>
<code>group_by()</code>	Grupperer data for aggregering.	<code>group_by(df, category)</code>
<code>summarize()</code>	Beregner sammendragsstatistikk for grupperte data.	<code>summarize(df, avg_income = mean(income, na.rm = TRUE))</code>

tidyr (For datatransformasjon og rensing)

Navn på formelen	Forklaring	Eksempel
<code>pivot_longer()</code>	Gjør brede data lange ved å samle kolonner i to variabler (navn og verdi).	<code>pivot_longer(df, cols = c("var1", "var2"), names_to = "variable", values_to = "value")</code>
<code>pivot_wider()</code>	Gjør lange data brede ved å spre rader basert på en variabel.	<code>pivot_wider(df, names_from = category, values_from = value)</code>
<code>separate()</code>	Deler en kolonne inn i flere kolonner basert på en separator.	<code>separate(df, col = "full_name", into = c("first", "last"), sep = " ")</code>
<code>unite()</code>	Kombinerer flere kolonner til én enkelt kolonne.	<code>unite(df, "full_name", c(first, last), sep = " ")</code>
<code>fill()</code>	Fyller manglende verdier med nærmeste ikke-manglende verdi.	<code>fill(df, column_name, .direction = "down")</code>

forcats (For kategoriske variabler - faktorer)

Navn på formelen	Forklaring	Eksempel
<code>fct_reorder()</code>	Endrer rekkefølgen på faktorene basert på en numerisk variabel.	<code>fct_reorder(df\$category, df\$value, .fun = median)</code>
<code>fct_lump()</code>	Grupperer sjeldne faktornivåer under en felles kategori ("other").	<code>fct_lump(df\$category, n = 5)</code>
<code>fct_relevel()</code>	Flytter spesifikke faktornivåer til en ny rekkefølge.	<code>fct_relevel(df\$category, "A", "B", "C")</code>
<code>fct_infreq()</code>	Sorterer faktorene etter hyppighet.	<code>fct_infreq(df\$category)</code>
<code>fct_rev()</code>	Reverserer rekkefølgen på faktorene.	<code>fct_rev(df\$category)</code>

lubridate (For håndtering av datoer og tid)

Navn på formelen	Forklaring	Eksempel
<code>ymd()</code>	Konverterer en streng til en dato i "år-måned-dag" format.	<code>ymd("2024-03-12")</code>
<code>mdy()</code>	Konverterer en streng til en dato i "måned-dag-år" format.	<code>mdy("March 12, 2024")</code>
<code>dmy()</code>	Konverterer en streng til en dato i "dag-måned-år" format.	<code>dmy("12-03-2024")</code>
<code>now()</code>	Returnerer gjeldende tidspunkt.	<code>now()</code>
<code>floor_date()</code>	Runder datoer ned til nærmeste enhet (f.eks. måned).	<code>floor_date(ymd("2024-03-12"), "month")</code>

purrr (For funksjonell programmering)

Navn på formelen	Forklaring	Eksempel
<code>map()</code>	Bruker en funksjon på hver verdi i en liste.	<code>map(c(1, 2, 3), sqrt)</code>
<code>map_dbl()</code>	Som <code>map()</code> , men returnerer en numerisk vektor.	<code>map_dbl(c(1, 2, 3), sqrt)</code>
<code>map_chr()</code>	Som <code>map()</code> , men returnerer en tegnstreng-vektor.	<code>map_chr(c(TRUE, FALSE), as.character)</code>
<code>map_df()</code>	Som <code>map()</code> , men returnerer en data frame.	<code>map_df(list(df1, df2), bind_rows)</code>
<code>reduce()</code>	Kombinerer en liste til en enkelt verdi ved å bruke en funksjon.	<code>reduce(c(1, 2, 3), +)</code>